

***INTERNATIONAL STANDARDS FOR THE PROFESSIONAL
PRACTICE OF INTERNAL AUDITING***

***MEĐUNARODNI STANDARDI ZA PROFESIONALNO
OBAVLJANJE INTERNE REVIZIJE***

Sarajevo, decembar 2016.

NASLOV IZVORA: International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (*Standards*)

The Institute of Internal Auditors (IIA)

PRIJEVOD: Institut internih revizora u BiH (IIA u BiH)
Sarajevo, Dolina2/11

Za objavljivanje ovog prijevoda, koji je istovjetan originalu u svim materijalnim aspektima, dobiveno je odobrenje vlasnika autorskih prava, Instituta internih revizora, (The Institute of Internal Auditors, 1035 Greenwood Blvd., Suite 401, Lake Mary, FL 32746, U.S.A.).

ZA PREVODITELJA: Alma Delić, predsjednica

LEKTURA: Mr.sc. Renata Merzić – stalni sudski tumač za engleski jezik

ŠTAMPA I DISTRIBUCIJA: Exclusive d.o.o. Sarajevo

Autorska prava:

© 2016 The Institute of Internal Auditors (IIA) Sva prava zadržana. Niti jedan dio ovog izdanja ne smije se reproducirati, čuvati u sistemima za pretraživanje ili emitirati u bilo kakvom obliku i putem bilo kakvih sredstava – elektronskih, mehaničkih, foto-kopiranjem, snimanjem ili na drugi način, bez prethodnog pismenog odobrenja IIA. Dozvolu za prilagođavanje ili prijevod izdanja odobrava samo IIA.

Distribucija odobrenih bosanskih prilagođavanja prijevoda može se obavljati samo uz prethodno odobrenje Instituta internih revizora BiH (IIA BiH).

PREDGOVOR

International Professional Practices Framework (IPPF- Međunarodni okvir profesionalne prakse) odnosno njegova bosanska verzija, Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja (MOPD), sveobuhvatan je pregled profesionalnih pravila rada interne revizije i svakako najznačajnija objava koja usmjerava rad interne revizije i internih revizora.

U posljednje dvije godine ovaj je okvir doživio značajne promjene. Definirana je Misija interne revizije kao ključni element MOPD-a, promijenjen je obim okvira na način da su u obavezujuće smjernice uz Definiciju interne revizije i Etički kodeks uključena i Osnovna pravila za profesionalno obavljanje interne revizije.

I *Međunarodni standardi za stručno izvršenje interne revizije (Standardi)* kao dio obavezujućih smjernica doživjeli su svoju reviziju te su u oktobru 2016. godine objavljeni novi *Standardi*, koji se primjenjuju od 1. januara 2017. godine.

Najznačajnije promjene *Standarda* odražavaju stalne promjene i razvoj uloge i odgovornosti glavnog internog revizora. Dva nova standarda usmjerena su rastućim zahtjevima i mogućem uticaju na nepristranost i objektivnost glavnog revizora. Ostale izmjene u *Standardima* rezultat su usklađivanja s Osnovnim principima za profesionalno obavljanje interne revizije, osnovnim principima profesije koji, iako korišteni u praksi, nisu bili ranije formalno definirani.

Institut internih revizora BiH (IIA BiH), prijevodom i objavljivanjem novih Standarda, nastoji, u okviru svojih aktivnosti usmjerenih poboljšanju i unapređenju profesije interne revizije u BiH, ispuniti obavezu prema svom članstvu kao i prema svim internim revizorima, a posebno obveznicima zakonske regulative iz područja interne revizije zasnovane, između ostalog, i na *Standardima za profesionalno obavljanje prakse interne revizije*.

IIA u BiH će i dalje pratiti novosti vezane uz novi MOPD-a te će, skladno rokovniku objave preporučenih smjernica, a posebno implementacijskih smjernica pravovremeno iste prevesti i objaviti i na bosanskom jeziku. Vaše stručne primjedbe, prijedloge i savjete rado ćemo razmotriti i nastojati ih primijeniti u budućim izdanjima.

Sve elemente Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja na engleskom i bosanskom jeziku kao i sve ostale dodatne informacije na engleskom jeziku možete naći i na internetskim stranicama IIA (<https://global.theiia.org>).

Nadam se da će ova izdanja poslužiti internim revizorima u njihovom svakodnevnom radu te kontinuiranom stručnom usavršavanju iz područja profesije interne revizije kao i svim dionicima interne revizije za bolje razumijevanje mjesta, uloge i odgovornosti interne revizije.

Predsjednica
Instituta internih revizora u BiH
Alma Delić, dipl.oec.

Introduction to the *Standards*

Internal auditing is conducted in diverse legal and cultural environments; for organizations that vary in purpose, size, complexity, and structure; and by persons within or outside the organization. While differences may affect the practice of internal auditing in each environment, conformance with The IIA's *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standards)* is essential in meeting the responsibilities of internal auditors and the internal audit activity.

The purpose of the *Standards* is to:

1. Guide adherence with the mandatory elements of the International Professional Practices Framework.
2. Provide a framework for performing and promoting a broad range of value-added internal auditing services.
3. Establish the basis for the evaluation of internal audit performance
4. Foster improved organizational processes and operations

The *Standards* are a set of principles-based, mandatory requirements consisting of:

- Statements of core requirements for the professional practice of internal auditing and for evaluating the effectiveness of performance that are internationally applicable at organizational and individual levels.
- Interpretations clarifying terms or concepts within the *Standards*.

The *Standards*, together with the Code of Ethics, encompass all mandatory elements of the International Professional Practices Framework; therefore, conformance with the Code of Ethics and the *Standards* demonstrates conformance with all mandatory elements of the International Professional Practices Framework.

The *Standards* employ terms as defined specifically in the Glossary. To understand and apply the *Standards* correctly, it is necessary to consider the specific meanings from the Glossary. Furthermore, the *Standards* use the word "must" to specify an unconditional requirement and the word "should" where

Uvod u *Standarde*

Interna revizija provodi se u različitim pravnim i kulturnim okruženjima; u organizacijama koje se razlikuju prema svrsi, veličini, složenosti i strukturi, a provode je osobe unutar organizacije ili izvan nje. Iako razlike mogu utjecati na praksu interne revizije u pojedinim okruženjima, usklađenost s *Međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije (Standardima)* nužna je kako bi interni revizori i funkcija interne revizije mogli ispuniti obveze u okviru svojih odgovornosti.

Svrha je *Standarda*:

1. usmjeravati poštivanje obvezujućih elemenata Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja
2. osigurati okvir za provođenje i promoviranje širokog raspona usluga interne revizije koje pridonose stvaranju dodane vrijednosti
3. uspostaviti osnovu za ocjenu rada interne revizije
4. poticati unaprjeđenja procesa i poslovanja organizacije.

Standardi su skup na načelima utemeljenih obvezujućih zahtjeva koji se sastoje od:

- navoda povezanih s ključnim zahtjevima za profesionalno obavljanje interne revizije te za ocjenu učinkovitosti provedbe koji su međunarodno primjenjivi na razini organizacije i pojedinca
- tumačenja koja pojašnjavaju pojmove ili koncepte unutar *Standarda*.

Standardi, zajedno s Etičkim kodeksom, obuhvaćaju obvezujuće elemente Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja; stoga usklađenost s Etičkim kodeksom i *Standardima* predstavlja usklađenost s obvezujućim elementima Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja.

Standardi uključuju pojmove čija su značenja navedena u Pojmovniku. Za ispravno razumijevanje i primjenu *Standarda* nužno je uzeti u obzir specifična značenja iz Pojmovnika. Štoviše, u *Standardima* se upotrebljavaju glagol „morati“ kako bi se naglasio bezuvjetan zahtjev i glagol „trebati“ u slučajevima kad se usklađenost

conformance is expected unless, when applying professional judgment, circumstances justify deviation.

The *Standards* comprise two main categories: Attribute and Performance Standards. Attribute Standards address the attributes of organizations and individuals performing internal auditing. Performance Standards describe the nature of internal auditing and provide quality criteria against which the performance of these services can be measured. Attribute and Performance Standards apply to all internal audit services.

Implementation Standards expand upon the Attribute and Performance Standards by providing the requirements applicable to assurance (.A) or consulting (.C) services.

Assurance services involve the internal auditor's objective assessment of evidence to provide opinions or conclusions regarding an entity, operation, function, process, system, or other subject matters. The nature and scope of an assurance engagement are determined by the internal auditor. Generally, three parties are participants in assurance services: (1) the person or group directly involved with the entity, operation, function, process, system, or other subject matter — the process owner, (2) the person or group making the assessment — the internal auditor, and (3) the person or group using the assessment — the user.

Consulting services are advisory in nature and are generally performed at the specific request of an engagement client. The nature and scope of the consulting engagement are subject to agreement with the engagement client. Consulting services generally involve two parties: (1) the person or group offering the advice — the internal auditor, and (2) the person or group seeking and receiving the advice — the engagement client. When performing consulting services the internal auditor should maintain objectivity and not assume management responsibility.

The *Standards* apply to individual internal auditors and the internal audit activity. All internal auditors are accountable for conforming with the Standards related to individual objectivity, proficiency, due professional care, and the Standards relevant to the performance of their job

očekuje osim ako na temelju profesionalne presudbe okolnosti opravdavaju odstupanje.

Standardi se sastoje od dvije osnovne kategorije: Standarda obilježja i Standarda izvođenja. Standardi obilježja odnose se na značajke organizacije i pojedinaca koji pružaju usluge interne revizije. Standardi izvođenja opisuju prirodu usluga interne revizije te navode kriterije kvalitete na temelju kojih se može mjeriti izvršenje tih usluga. Standardi obilježja i Standardi izvođenja primjenjuju se na sve usluge interne revizije.

Standardi primjene nadovezuju se na Standarde obilježja i Standarde izvođenja tako što osiguravaju smjernice koje se primjenjuju na angažmane s izražavanjem uvjerenja (.A) ili savjetodavne usluge (.C).

Angažmani s izražavanjem uvjerenja uključuju objektivnu ocjenu dokaza koju donosi interni revizor kako bi mogao izraziti mišljenje ili zaključak o subjektu, poslovanju, funkciji, procesu, sustavu ili drugom predmetu revizije. Prirodu i opseg angažmana s izražavanjem uvjerenja određuje interni revizor. Općenito, tri su strane sudionici angažmana s izražavanjem uvjerenja: (1) osoba ili grupa koja je neposredno povezana sa subjektom, poslovanjem, funkcijom, procesom, sustavom ili drugim područjem od interesa – vlasnik procesa, (2) osoba ili grupa koja provodi procjenu – interni revizor i (3) osoba ili grupa koja se koristi rezultatom procjene – korisnik.

Usluge savjetovanja po svojoj su prirodi savjetodavne i u načelu se provode na poseban zahtjev klijenta. Priroda i opseg savjetodavnog angažmana predmet su dogovora s klijentom. Savjetodavne usluge u načelu uključuju dvije strane: (1) osobu ili grupu koja nudi savjet – interni revizor i (2) osobu ili grupu koja traži i dobiva savjet – klijent. Prilikom pružanja savjetodavnih usluga interni revizor trebao bi zadržati objektivnost i ne preuzimati na sebe odgovornosti menadžmenta.

Standardi se primjenjuju na interne revizore kao pojedince i na funkciju interne revizije. Svi interni revizori odgovorni su za usklađenost sa standardima koji se odnose na individualnu objektivnost, stručnost i dužnu profesionalnu pažnju, kao i sa standardima važnima za

responsibilities. Chief audit executives are additionally accountable for the internal audit activity's overall conformance with the *Standards*.

If internal auditors or the internal audit activity is prohibited by law or regulation from conformance with certain parts of the *Standards*, conformance with all other parts of the *Standards* and appropriate disclosures are needed.

If the *Standards* are used in conjunction with requirements issued by other authoritative bodies, internal audit communications may also cite the use of other requirements, as appropriate. In such a case, if the internal audit activity indicates conformance with the *Standards* and inconsistencies exist between the *Standards* and other requirements, internal auditors and the internal audit activity must conform with the *Standards* and may conform with the other requirements if such requirements are more restrictive.

The review and development of the *Standards* is an ongoing process. The International Internal Audit Standards Board engages in extensive consultation and discussion before issuing the *Standards*. This includes worldwide solicitation for public comment through the exposure draft process. All exposure drafts are posted on The IIA's website as well as being distributed to all IIA institutes.

Suggestions and comments regarding the *Standards* can be sent to:

The Institute of Internal Auditors
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, U.S.A.

E-mail: guidance@theiia.org

Web: www.globaliia.org

***

obavljanje posla u skladu s njihovim odgovornostima. Glavni revizori su dodatno odgovorni za sveukupnu usklađenost funkcije interne revizije sa *Standardima*.

Ako zakon ili propisi zabranjuju internim revizorima ili funkciji interne revizije postupanje u skladu s nekim dijelovima *Standarda*, nužna je usklađenost sa svim ostalim dijelovima *Standarda*, kao i odgovarajuća objava neusklađenosti.

Ako se *Standardi* primjenjuju zajedno sa zahtjevima koje propisuju ostala nadležna tijela, interna revizija može navesti i ostale zahtjeve, gdje je primjenjivo. U takvim slučajevima, ako funkcija interne revizije navodi usklađenost sa *Standardima*, a postoji neusklađenost između *Standarda* i ostalih zahtjeva, interni revizori i funkcija interne revizije moraju biti usklađeni sa *Standardima*, a mogu biti usklađeni i s ostalim zahtjevima ako su restriktivniji.

Pregled i razvoj *Standarda* stalan je proces. Međunarodni odbor za standarde interne revizije održava sveobuhvatne konzultacije i raspravu prije izdavanja *Standarda*. To uključuje prikupljanje javnih komentara na nacrt *Standarda* iz cijelog svijeta. Svi nacrti objavljeni su na internetskoj stranici globalnog Instituta internih revizora (IIA), kao i dostavljeni svim lokalnim institutima internih revizora.

Prijedlozi i komentari u vezi sa *Standardima* mogu se poslati na adresu:

The Institute of Internal Auditors
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, U.S.A.

E-pošta: guidance@theiia.org

Web: www.globaliia.org

***

INTERNATIONAL STANDARDS FOR THE PROFESSIONAL PRACTICE OF INTERNAL AUDITING (STANDARDS)

Attribute Standards

1000 – Purpose, Authority, and Responsibility

The purpose, authority, and responsibility of the internal audit activity must be formally defined in an internal audit charter, consistent with the Mission of Internal Audit and the mandatory elements of the International Professional Practices Framework (the Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing, the Code of Ethics, the *Standards*, and the Definition of Internal Auditing). The chief audit executive must periodically review the internal audit charter and present it to senior management and the board for approval.

Interpretation:

The internal audit charter is a formal document that defines the internal audit activity's purpose, authority, and responsibility. The internal audit charter establishes the internal audit activity's position within the organization, including the nature of the chief audit executive's functional reporting relationship with the board; authorizes access to records, personnel, and physical properties relevant to the performance of engagements; and defines the scope of internal audit activities. Final approval of the internal audit charter resides with the board.

1000.A1 – The nature of assurance services provided to the organization must be defined in the internal audit charter. If assurances are to be provided to parties outside the organization, the nature of these assurances must also be defined in the internal audit charter.

1000.C1 – The nature of consulting services must be defined in the internal audit charter.

1010 – Recognizing Mandatory Guidance in the Internal Audit Charter

The mandatory nature of the Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing, the Code of Ethics, the *Standards*, and the Definition of Internal Auditing must be recognized in the internal audit charter. The chief audit executive should discuss the Mission of Internal Audit and the mandatory elements of the International

MEĐUNARODNI STANDARDI ZA PROFESIONALNO OBAVLJANJE INTERNE REVIZIJE (STANDARDI)

Standardi obilježja

1000 – Svrha, ovlasti i odgovornost

Svrha, ovlaštenja i odgovornosti funkcije interne revizije moraju se formalno definirati u povelji interne revizije, koja mora biti u skladu s misijom interne revizije i obvezujućim elementima Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja (Osnovni principi profesionalnog obavljanja interne revizije, Etički kodeks, *Standardi* i Definicija interne revizije). Glavni revizor mora povremeno preispitati sadržaj povelje interne revizije i podnijeti je na odobrenje višem menadžmentu i odboru.

Tumačenje:

Povelja interne revizije formalni je dokument kojim se definira svrha, ovlaštenja i odgovornost funkcije interne revizije. Povelja interne revizije utvrđuje položaj funkcije interne revizije unutar organizacije, uključujući odnos glavnog revizora i odbora s obzirom na funkcionalno izvještavanje, ovlašćuje funkciju interne revizije za pristup podacima, osoblju i imovini važnima za obavljanje angažmana te definira obim rada funkcije interne revizije. Odbor je odgovoran za konačno odobrenje povelje interne revizije.

1000.A1 – Priroda usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja koje se pružaju organizaciji mora biti definirana poveljom interne revizije. Ako se angažman s izražavanjem uvjerenja pruža trećim stranama, priroda takvih angažmana mora također biti definirana u povelji interne revizije..

1000.C1 – Priroda savjetodavnih usluga mora biti definirana u povelji interne revizije.

1010 – Priznavanje obvezujućih smjernica u povelji interne revizije

Obvezujuća priroda Osnovnih principa profesionalnog obavljanja interne revizije, Etičkog kodeksa, *Standarda* i Definicije interne revizije mora biti prepoznata u povelji interne revizije. Glavni revizor trebao bi raspraviti o misiji interne revizije i obvezujućim elementima Međunarodnog

Professional Practices Framework with senior management and the board.

1100 – Independence and Objectivity

The internal audit activity must be independent, and internal auditors must be objective in performing their work.

Interpretation:

Independence is the freedom from conditions that threaten the ability of the internal audit activity to carry out internal audit responsibilities in an unbiased manner. To achieve the degree of independence necessary to effectively carry out the responsibilities of the internal audit activity, the chief audit executive has direct and unrestricted access to senior management and the board. This can be achieved through a dual-reporting relationship. Threats to independence must be managed at the individual auditor, engagement, functional, and organizational levels.

Objectivity is an unbiased mental attitude that allows internal auditors to perform engagements in such a manner that they believe in their work product and that no quality compromises are made. Objectivity requires that internal auditors do not subordinate their judgment on audit matters to others. Threats to objectivity must be managed at the individual auditor, engagement, functional, and organizational levels.

1110 – Organizational Independence

The chief audit executive must report to a level within the organization that allows the internal audit activity to fulfill its responsibilities. The chief audit executive must confirm to the board, at least annually, the organizational independence of the internal audit activity.

Interpretation:

Organizational independence is effectively achieved when the chief audit executive reports functionally to the board. Examples of functional reporting to the board involve the board:

- *Approving the internal audit charter.*
- *Approving the risk based internal audit plan.*
- *Approving the internal audit budget and resource plan.*

okvira profesionalnog djelovanja s višim menadžmentom i odborom.

1100 – Nezavisnost i objektivnost

Funkcija interne revizije mora biti nezavisna, a interni revizori moraju biti objektivni u obavljanju svojeg posla.

Tumačenje:

Nezavisnost znači nepostojanje uvjeta koji ugrožavaju sposobnost funkcije interne revizije za obavljanje dužnosti interne revizije na nepristran način. Da bi se postigao stepen nezavisnosti potreban za djelotvorno ispunjavanje odgovornosti funkcije interne revizije, glavni revizor mora imati direktan i neograničen pristup višem menadžmentu i odboru, što se može postići dvojnim izvještavanjem. Prijetnjama nezavisnosti mora se upravljati na nivou pojedinog revizora, angažmana, kao i na funkcionalnim i organizacijskim nivoima.

Objektivnost je nepristran mentalni stav koji omogućava internim revizorima obavljanje angažmana tako da vjeruju u rezultat svog rada te da nisu učinjeni nikakvi kompromisi u pogledu kvalitete rada. Objektivnost zahtijeva od internih revizora da svoje mišljenje po pitanjima revizije ne podređuju mišljenjima drugih. Prijetnjama objektivnosti mora se upravljati na nivou pojedinog revizora, angažmana, kao i na funkcionalnim i organizacijskim nivoima.

1110 – Organizacijska nezavisnost

Glavni revizor mora odgovarati nivou unutar organizacije koja omogućuje funkciji interne revizije ispunjavanje odgovornosti. Glavni revizor mora najmanje jednom godišnje potvrditi odboru organizacijsku nezavisnost funkcije interne revizije.

Tumačenje:

Organizacijska nezavisnost efikasno se postiže kada glavni revizor funkcionalno odgovara odboru. Primjeri funkcionalnog odgovaranja odboru uključuju da odbor:

- *odobrava povelju interne revizije*
- *odobrava plan interne revizije temeljen na rizicima*
- *odobrava budžet interne revizije i plan resursa*

- *Receiving communications from the chief audit executive on the internal audit activity's performance relative to its plan and other matters.*
- *Approving decisions regarding the appointment and removal of the chief audit executive.*
- *Approving the remuneration of the chief audit executive.*
- *Making appropriate inquiries of management and the chief audit executive to determine whether there are inappropriate scope or resource limitations.*

1110.A1 – The internal audit activity must be free from interference in determining the scope of internal auditing, performing work, and communicating results. The chief audit executive must disclose such interference to the board and discuss the implications.

1111 – Direct Interaction with the Board

The chief audit executive must communicate and interact directly with the board.

1112 – Chief Audit Executive Roles Beyond Internal Auditing

Where the chief audit executive has or is expected to have roles and/or responsibilities that fall outside of internal auditing, safeguards must be in place to limit impairments to independence or objectivity.

Interpretation:

The chief audit executive may be asked to take on additional roles and responsibilities outside of internal auditing, such as responsibility for compliance or risk management activities. These roles and responsibilities may impair, or appear to impair, the organizational independence of the internal audit activity or the individual objectivity of the internal auditor. Safeguards are those oversight activities, often undertaken by the board, to address these potential impairments, and may include such activities as periodically evaluating reporting lines and responsibilities and developing alternative processes to obtain assurance related to the areas of additional responsibility.

1120 – Individual Objectivity

- *prima izvještaje glavnog revizora o radnom efektu funkcije interne revizije u odnosu na plan i ostala pitanja*
- *odobrava odluke o imenovanju i razrješenju glavnog revizora*
- *odobrava primanja glavnog revizora*
- *postavlja odgovarajuće upite menadžmentu i glavnom revizoru kako bi se utvrdilo postoji li neprimjereno ograničenje djelokruga ili resursa.*

1110.A1 – Funkcija interne revizije mora biti oslobođena uticaja kod određivanja djelokruga rada interne revizije, provođenja angažmana i priopćavanja rezultata. Glavni revizor mora obavijestiti odbor o takvim uticajima i raspraviti o mogućim posljedicama.

1111 – Izravna interakcija s odborom

Glavni revizor mora komunicirati s odborom i biti s njime u izravnoj interakciji.

1112 – Uloge glavnog revizora izvan interne revizije

U slučaju da glavni revizor ima ili se očekuje da će imati ulogu i/ili odgovornosti koje su izvan interne revizije, moraju se uspostaviti mjere zaštite kako bi se ograničilo narušavanje nezavisnosti ili objektivnosti.

Tumačenje:

Od glavnog revizora može se zatražiti da preuzme dodatne uloge i odgovornosti izvan interne revizije, kao što su odgovornost za usklađenost ili aktivnosti upravljanja rizicima. Te uloge i odgovornosti mogu narušiti ili djelovati kao da narušavaju organizacijsku nezavisnost funkcije interne revizije ili objektivnost pojedinog internog revizora. Mjere zaštite one su nadzorne aktivnosti, koje odbor često poduzima, čija je svrha rješavanje potencijalnih narušavanja nezavisnosti te mogu uključivati aktivnosti poput povremenog procjenjivanja odgovornosti i linija izvještavanja te razvoja alternativnih postupaka u svrhu dobivanja uvjerenja povezanih s područjima dodatnih odgovornosti.

1120 – Individualna objektivnost

Internal auditors must have an impartial, unbiased attitude and avoid any conflict of interest.

Interpretation:

Conflict of interest is a situation in which an internal auditor, who is in a position of trust, has a competing professional or personal interest. Such competing interests can make it difficult to fulfill his or her duties impartially. A conflict of interest exists even if no unethical or improper act results. A conflict of interest can create an appearance of impropriety that can undermine confidence in the internal auditor, the internal audit activity, and the profession. A conflict of interest could impair an individual's ability to perform his or her duties and responsibilities objectively.

1130 – Impairment to Independence or Objectivity

If independence or objectivity is impaired in fact or appearance, the details of the impairment must be disclosed to appropriate parties. The nature of the disclosure will depend upon the impairment.

Interpretation:

Impairment to organizational independence and individual objectivity may include, but is not limited to, personal conflict of interest, scope limitations, restrictions on access to records, personnel, and properties, and resource limitations, such as funding.

The determination of appropriate parties to which the details of an impairment to independence or objectivity must be disclosed is dependent upon the expectations of the internal audit activity's and the chief audit executive's responsibilities to senior management and the board as described in the internal audit charter, as well as the nature of the impairment.

1130.A1 – Internal auditors must refrain from assessing specific operations for which they were previously responsible. Objectivity is presumed to be impaired if an internal auditor provides assurance services for an activity for which the internal auditor had responsibility within the previous year.

1130.A2 – Assurance engagements for functions over which the chief audit executive has responsibility must be overseen by a party outside the internal audit activity.

Interni revizori moraju imati nepristran, objektivan stav i izbjegavati svaki sukob interesa.

Tumačenje:

Sukob interesa jest situacija u kojoj su profesionalni i lični interes internog revizora, kao osobe od povjerenja, suprotni. Takvi suprotni interesi mogu otežati nepristrano ispunjenje njegovih dužnosti. Sukob interesa postoji čak i ako ne dođe do neetičnog ili nedoličnog djelovanja. Sukob interesa može stvoriti dojam nedoličnosti koji može narušiti povjerenje u internog revizora, funkciju interne revizije i profesiju u cjelini. Sukob interesa može narušiti sposobnost pojedinca da objektivno ispunjava svoje dužnosti i odgovornosti.

1130 – Narušavanje nezavisnosti ili objektivnosti

Ako dođe do stvarnog ili prividnog narušavanja nezavisnosti ili objektivnosti, odgovarajuće strane moraju biti obaviještene o detaljima takvog narušavanja. Priroda takve objave ovisit će o samom narušavanju.

Tumačenje:

Narušavanje organizacijske nezavisnosti i individualne objektivnosti može uključivati osobni sukob interesa, ograničenje obima rada, ograničenje pristupa podacima, osoblju i fizičkim lokacijama te ograničenje resursa poput financijskih sredstava, ali nije ograničeno samo na to.

Određivanje odgovarajućih strana koje se mora obavijestiti o pojedinostima narušavanja nezavisnosti ili objektivnosti zavisi od očekivanja od funkcije interne revizije te odgovornostima glavnog revizora prema višem menadžmentu i odboru, kako je definirano poveljom interne revizije, te o prirodi narušavanja.

1130.A1 – Interni revizori moraju se suzdržati od procjene određenih područja poslovanja za koja su prethodno bili odgovorni. Smatra se da je objektivnost narušena ako interni revizor pruža usluge angažmana s izražavanjem uvjerenja za aktivnost za koju je bio odgovoran tokom prethodne godine.

1130.A2 – Angažmane s izražavanjem uvjerenja za funkcije za koje je glavni revizor odgovarao mora nadgledati osoba izvan funkcije interne revizije.

1130.A3 – The internal audit activity may provide assurance services where it had previously performed consulting services, provided the nature of the consulting did not impair objectivity and provided individual objectivity is managed when assigning resources to the engagement.

1130.C1 – Internal auditors may provide consulting services relating to operations for which they had previous responsibilities.

1130.C2 – If internal auditors have potential impairments to independence or objectivity relating to proposed consulting services, disclosure must be made to the engagement client prior to accepting the engagement.

1200 – Proficiency and Due Professional Care

Engagements must be performed with proficiency and due professional care.

1210 – Proficiency

Internal auditors must possess the knowledge, skills, and other competencies needed to perform their individual responsibilities. The internal audit activity collectively must possess or obtain the knowledge, skills, and other competencies needed to perform its responsibilities.

Interpretation:

Proficiency is a collective term that refers to the knowledge, skills, and other competencies required of internal auditors to effectively carry out their professional responsibilities. It encompasses consideration of current activities, trends, and emerging issues, to enable relevant advice and recommendations. Internal auditors are encouraged to demonstrate their proficiency by obtaining appropriate professional certifications and qualifications, such as the Certified Internal Auditor designation and other designations offered by The Institute of Internal Auditors and other appropriate professional organizations.

1210.A1 – The chief audit executive must obtain competent advice and assistance if the internal auditors lack the knowledge, skills, or other competencies needed to perform all or part of the engagement.

1130.A3 – Funkcija interne revizije može pružati usluge angažmana s izražavanjem uvjerenja za područja gdje je prethodno pružala savjetodavne usluge pod uvjetom da priroda savjetovanja ne narušava objektivnost te pod uslovom da se individualna objektivnost uzima u obzir prilikom određivanja resursa za provođenje angažmana.

1130.C1 – Interni revizori mogu pružati savjetodavne usluge koje se odnose na područja poslovanja za koje su prethodno bili odgovorni.

1130.C2 – Ako postoji mogućnost narušavanja nezavisnosti ili objektivnosti internih revizora u odnosu na savjetodavne usluge, o tome se prije prihvaćanja angažmana mora obavijestiti klijenta koji je zatražio uslugu.

1200 – Stručnost i obavezna profesionalna pažnja

Angažmani moraju biti obavjeni stručno i uz obaveznu profesionalnu pažnju.

1210 – Stručnost

Interni revizori moraju posjedovati znanja, vještine i ostale kompetencije potrebne za ispunjavanje pojedinačnih odgovornosti. Funkcija interne revizije, u kolektivnom smislu, mora posjedovati ili steći znanja, vještine i ostale kompetencije potrebne za ispunjavanje pojedinačnih odgovornosti.

Tumačenje:

Stručnost je ukupni pojam koji se odnosi na znanja, vještine i druge kompetencije potrebne internim revizorima kako bi efikasno obavljali svoje profesionalne odgovornosti. Obuhvata razmatranje trenutnih aktivnosti, trendova i novonastalih situacija, kako bi se omogućilo davanje odgovarajućih savjeta i preporuka. Interne revizore podstiče se na dokazivanje stručnosti sticanjem odgovarajućih profesionalnih certifikata i kvalifikacija, poput titule ovlaštenoga internog revizora (CIA) i ostalih certifikata koje nudi Institut internih revizora (IIA) i druge odgovarajuće profesionalne organizacije.

1210.A1 – Glavni revizor mora osigurati stručan savjet i pomoć ako internim revizorima nedostaju znanja, vještine i ostale kompetencije koje su potrebne za obavljanje cijelog angažmana ili njegova dijela.

1210.A2 – Internal auditors must have sufficient knowledge to evaluate the risk of fraud and the manner in which it is managed by the organization, but are not expected to have the expertise of a person whose primary responsibility is detecting and investigating fraud.

1210.A3 – Internal auditors must have sufficient knowledge of key information technology risks and controls and available technology-based audit techniques to perform their assigned work. However, not all internal auditors are expected to have the expertise of an internal auditor whose primary responsibility is information technology auditing.

1210.C1 – The chief audit executive must decline the consulting engagement or obtain competent advice and assistance if the internal auditors lack the knowledge, skills, or other competencies needed to perform all or part of the engagement.

1220 – Due Professional Care

Internal auditors must apply the care and skill expected of a reasonably prudent and competent internal auditor. Due professional care does not imply infallibility.

1220.A1 – Internal auditors must exercise due professional care by considering the:

- Extent of work needed to achieve the engagement's objectives.
- Relative complexity, materiality, or significance of matters to which assurance procedures are applied.
- Adequacy and effectiveness of governance, risk management, and control processes.
- Probability of significant errors, fraud, or noncompliance.
- Cost of assurance in relation to potential benefits

1220.A2 – In exercising due professional care internal auditors must consider the use of technology-based audit and other data analysis techniques.

1210.A2 – Interni revizori moraju posjedovati dovoljan stepen znanja za procjenu rizika od prevare i načina na koji organizacija njime upravlja, ali ne očekuje se da posjeduju stručnost kao osoba čija je glavna odgovornost otkrivanje i istraživanje prevare.

1210.A3 – Interni revizori moraju posjedovati dovoljno znanja o ključnim rizicima i kontrolama informatičke tehnologije te o dostupnim revizijskim tehnikama osnovanim na tehnologiji za obavljanje posla koji im je povjeren. Međutim, ne očekuje se od svih internih revizora posjedovanje stručnosti internog revizora čija je primarna odgovornost revizija informacijskih sistema.

1210.C1 – Glavni revizor mora odbiti pružanje savjetodavnih usluga ili pribaviti stručan savjet i pomoć ako internim revizorima nedostaju znanja, vještine i ostale kompetencije koje su potrebne za obavljanje cijelog angažmana ili njegova dijela.

1220 – Obavezna profesionalna pažnja

Interni revizori moraju postupati s pažnjom i primjenjivati vještine koje se očekuju od razumno opreznog i stručnog internog revizora. Obavezna profesionalna pažnja ne podrazumijeva nepogrešivost.

1220.A1 – Interni revizori moraju postupati s obaveznom profesionalnom pažnjom uzimajući u obzir:

- obim posla potrebnog za ispunjenje ciljeva angažmana
- relativnu složenost, materijalnost ili važnost područja na koja se primjenjuju procedure angažmana s izražavanjem uvjerenja
- primjerenost i efikasnost korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i kontrolnih procesa
  - vjerovatnost pojave većih grešaka, prijevare ili neusklađenosti
- trošak angažmana s izražavanjem uvjerenja u odnosu na moguću korist.

1220.A2 – Prilikom postupanja s obaveznom profesionalnom pažnjom, interni revizori moraju razmotriti primjenu revizijskih tehnika zasnovanih na tehnologiji te ostalih tehnika analize podataka.

1220.A3 – Internal auditors must be alert to the significant risks that might affect objectives, operations, or resources. However, assurance procedures alone, even when performed with due professional care, do not guarantee that all significant risks will be identified.

1220.C1 – Internal auditors must exercise due professional care during a consulting engagement by considering the:

- Needs and expectations of clients, including the nature, timing, and communication of engagement results.
- Relative complexity and extent of work needed to achieve the engagement's objectives.
- Cost of the consulting engagement in relation to potential benefits.

1230 – Continuing Professional Development

Internal auditors must enhance their knowledge, skills, and other competencies through continuing professional development.

1300 – Quality Assurance and Improvement Program

The chief audit executive must develop and maintain a quality assurance and improvement program that covers all aspects of the internal audit activity.

Interpretation:

A quality assurance and improvement program is designed to enable an evaluation of the interna audit activity's conformance with Standards and an evaluation of whether internal auditors apply the Code of Ethics. The program also assesses the efficiency and effectiveness of the interna audit activity and identifies opportunities for improvement. The chief audit executive should encourage board oversight in the quality assurance and improvement program.

1310 – Requirements of the Quality Assurance and Improvement Program

The quality assurance and improvement program must include both internal and external assessments.

1311 – Internal Assessments

Internal assessments must include:

1220.A3 – Interni revizori moraju obratiti pažnju na ključne rizike koji bi mogli uticati na ciljeve, poslovne aktivnosti ili resurse. Međutim, procedure angažmana s izražavanjem uvjerenja, čak i kada se provode uz dužnu profesionalnu pažnju, ne garantuju da će ključni rizici biti uočeni.

1220.C1 – Interni revizori moraju postupati s obaveznom profesionalnom pažnjom tokom savjetodavnih angažmana uzimajući u obzir:

- potrebe i očekivanja klijenata, uključujući prirodu, vrijeme i saopštavanje rezultata angažmana
- relativnu složenost i obim posla potrebnog za ispunjenje ciljeva angažmana
- trošak savjetodavnog angažmana u odnosu na moguću korist.

1230 – Kontinuirani profesionalni razvoj

Interni revizori moraju unaprjeđivati svoja znanja, vještine i ostale kompetencije kroz kontinuirani profesionalni razvoj.

1300 – Program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja

Glavni revizor mora izraditi i održavati program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja koji obuhvaća sve vidove funkcije interne revizije.

Tumačenje:

Program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja osmišljen je tako da omogućava procjenu usklađenosti funkcije interne revizije sa Standardima te procjenu pridržavaju li se intern. revizori Etičkog kodeksa. Program također služi za procjenu efikasnosti i efektivnosti funkcije interne revizije te identificiranje mogućnosti za unaprjeđenje. Glavni revizor trebao bi podržavati nadzor odbora nad programom osiguranje kvalitete i unaprjeđenja.

1310 – Zahtjevi programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja

Program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja mora uključivati i interna i eksterna procjenjivanja.

1311 – Interne procjene

Interne procjene moraju uključivati:

- Ongoing monitoring of the performance of the internal audit activity.
- Periodic self-assessments or assessments by other persons within the organization with sufficient knowledge of internal audit practices.
- kontinuirano praćenje uspješnosti funkcije interne revizije
- povremene samoprocjene procjene koje obavljaju druge osobe unutar organizacije s dovoljnim stepenom znanja o praksama interne revizije.

Interpretation:

Ongoing monitoring is an integral part of the day-to-day supervision, review, and measurement of the internal audit activity. Ongoing monitoring is incorporated into the routine policies and practices used to manage the internal audit activity and uses processes, tools, and information considered necessary to evaluate conformance with the Code of Ethics and the Standards.

Periodic assessments are conducted to evaluate conformance with the Code of Ethics, and the Standards.

Sufficient knowledge of internal audit practices requires at least an understanding of all elements of the International Professional Practices Framework.

1312 – External Assessments

External assessments must be conducted at least once every five years by a qualified, independent assessor or assessment team from outside the organization. The chief audit executive must discuss with the board:

- The form and frequency of external assessment.
- The qualifications and independence of the external assessor or assessment team, including any potential conflict of interest.

Interpretation:

External assessments may be accomplished through a full external assessment, or a self-assessment with independent external validation. The external assessor must conclude as to conformance with the Code of Ethics and the Standards; the external assessment may also include operational or strategic comments.

A qualified assessor or assessment team demonstrates competence in two areas: the professional practice of internal auditing and the external assessment process. Competence can be demonstrated through a mixture of experience and theoretical learning. Experience gained in

Tumačenje:

Kontinuirano praćenje komponenti je svakodnevni nadzor, pregled i mjerenja aktivnost funkcije interne revizije. Kontinuirano praćenje ugrađeno je u uobičajene politike i načine upravljanja funkcijom interne revizije, a koristi se procesima, alatima i informacijama koje se smatraju potrebnima za procjenu usklađenosti s Etičkim kodeksom i Standardima.

Povremene procjene provode se rad procjene usklađenosti s Etičkim kodeksom i Standardima.

Dovoljan stepen znanja o praksi interne revizije podrazumijeva u najmanju ruku razumijevanje svih elemenata Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja.

1312 – Eksterne procjene

Barem jednom u pet godina kvalificiran nezavisan procjenitelj ili procjeniteljski tim izvan organizacije moraju provesti eksternu procjenu. Glavni revizor mora s odborom raspraviti o sljedećim pitanjima:

- oblik i frekvencija eksterne procjene
- kvalifikacije i nezavisnost eksternog procjenitelja ili procjeniteljskog tima, uključujući i potencijalni sukob interesa.

Tumačenje:

Eksterne procjene mogu biti ostvarene kroz potpunu eksternu procjenu ili kroz samoprocjenu s nezavisnom eksternom potvrdom. Eksterni procjenitelj mora donijeti zaključke u skladu s Etičkim kodeksom i Standardima; eksterna procjena također može uključivati operativne i strateške komentare.

Kvalificirani procjenitelj ili procjenjivački tim pokazuju kompetentnost u dva područja: u profesionalnom obavljanju interne revizije i u postupcima eksternih procjena. Kompetentnost se može pokazati kombinacijom iskustva i teorijskog znanja. Iskustvo stečeno u

organizations of similar size, complexity, sector or industry, and technical issues is more valuable than less relevant experience. In the case of an assessment team, not all members of the team need to have all the competencies; it is the team as a whole that is qualified. The chief audit executive uses professional judgment when assessing whether an assessor or assessment team demonstrates sufficient competence to be qualified.

An independent assessor or assessment team means not having either an actual or a perceived conflict of interest and not being a part of, or under the control of, the organization to which the internal audit activity belongs. The chief audit executive should encourage board oversight in the external assessment to reduce perceived or potential conflicts of interest.

1320 – Reporting on the Quality Assurance and Improvement Program

The chief audit executive must communicate the results of the quality assurance and improvement program to senior management and the board. Disclosure should include:

- The scope and frequency of both the internal and external assessments.
- The qualifications and independence of the assessor(s) or assessment team, including potential conflicts of interest.
- Conclusions of assessors.
- Corrective action plans.

Interpretation:

The form, content, and frequency of communicating the results of the quality assurance and improvement program is established through discussions with senior management and the board and considers the responsibilities of the internal audit activity and chief audit executive as contained in the internal audit charter. To demonstrate conformance with the Code of Ethics and the Standards, the results of external and periodic internal assessments are communicated upon completion of such assessments and the results of ongoing monitoring are communicated at least annually. The results include the assessor's or assessment team's evaluation with respect to the degree of conformance.

organizacijama slične veličine, složenosti, sektora ili djelatnosti i tehničke problematike vrijednije je od iskustva koje je manje relevantno. U slučaju procjenjivačkog tima, ne moraju svi članovi tima posjedovati sve kompetencije; tim kao cjelina mora biti kvalificiran. Glavni revizor primjenjuje profesionalnu procjenu kao procjenjuje pokazuju li procjenitelji ili procjenjivački tim dovoljnu kompetentnost da bi se smatrali kvalificiranima.

Pojam „nezavisan procjenitelj ili procjenjivački tim“ znači da ne postoji stvaran ili prividan sukob interesa te da nije dio organizacije ili pod kontrolom organizacije kojoj pripada funkcija interne revizije. Glavni revizor trebao bi podržavati nadzor odbora nad eksternim procjenama kako bi se smanjio prividan ili potencijalan sukob interesa.

1320 – Izvještavanje o programu osiguranja kvalitete i unaprjeđenja

Glavni revizor mora saopćiti rezultate programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja višem menadžmentu i odboru. Objava bi trebala uključivati:

- obim i učestalost internih i eksternih procjena
- kvalifikacije i nezavisnost procjenitelja ili procjeniteljskog tima, uključujući i potencijalni sukob interesa
- zaključke procjenitelja
- planove korektivnih mjera.

Tumačenje:

Oblik, sadržaj i učestalost saopćenja rezultata programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja definirani su u saradnji s višim menadžmentom i odborom te uzimaju u obzir odgovornost funkcije interne revizije i glavnog revizora u skladu s poveljom interne revizije. U svrhu demonstriranja usklađenosti s Etičkim kodeksom i Standardima, rezultati eksternog i povremenog internog procjenjivanja saopćavaju se nakon završetka takvih procjena, a rezultati kontinuiranog praćenja saopćavaju se najmanje jednom godišnje. Rezultati uključuju procjene stepena usklađenosti koje je obavio procjenitelj ili procjenjivački tim.

1321 – Use of “Conforms with the International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing”

Indicating that the internal audit activity conforms with the *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing* is appropriate only if supported by the results of the quality assurance and improvement program.

Interpretation:

The internal audit activity conforms with the Code of Ethics and the Standards when it achieves the outcomes described therein. The results of the quality assurance and improvement program include the results of both internal and external assessments. All internal audit activities will have the results of internal assessments. Internal audit activities in existence for at least five years will also have the results of external assessments.

1322 – Disclosure of Nonconformance

When nonconformance with the Code of Ethics or the *Standards* impacts the overall scope or operation of the internal audit activity, the chief audit executive must disclose the nonconformance and the impact to senior management and the board.

Performance Standards

2000 – Managing the Internal Audit Activity

The chief audit executive must effectively manage the internal audit activity to ensure it adds value to the organization.

Interpretation:

The internal audit activity is effectively managed when:

- *It achieves the purpose and responsibility included in the internal audit charter.*
- *It conforms with the Standards.*
- *Its individual members conform with the Code of Ethics and the Standards.*
- *It considers trends and emerging issues that could impact the organization.*

The internal audit activity adds value to the organization and its stakeholders when it considers strategies, objectives, and risks; strives to offer ways to enhance governance, risk

1321 – Navođenje „u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije“

Navođenje da je funkcija interne revizije „u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije“ prikladno je jedino ako je potkrijepljeno rezultatima programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja.

Tumačenje:

Funkcija interne revizije u skladu je s Etičkim kodeksom i Standardima ako postiže rezultate opisane u tim dokumentima. Rezultati programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja uključuju rezultate i internog i eksternog procjenjivanja. Sve funkcije interne revizije imat će rezultate internog procjenjivanja. Funkcije interne revizije koje postoje najmanje pet godina imat će rezultate eksternog procjenjivanja.

1322 – Objava neusklađenosti

Kada neusklađenost s Etičkim kodeksom ili *Standardima* ima utjecaj na cjelokupni obim ili funkcioniranje funkcije interne revizije, glavni revizor mora obavijestiti menadžment i odbor o neusklađenosti te njezinim posljedicama.

Standardi izvođenja

2000 – Upravljanje funkcijom interne revizije

Glavni revizor mora efikasno upravljati funkcijom interne revizije kako bi osigurao njezin doprinos stvaranju dodane vrijednosti za organizaciju.

Tumačenje:

Funkcijom interne revizije efikasno se upravlja:

- *ako postiže svrhu i odgovornost iz povelje o internoj reviziji*
- *ako je usklađena sa Standardima*
- *ako pojedinci koji su dio interne revizije postupaju u skladu s Etičkim kodeksom i Standardima*
- *ako uzima u obzir trendove i novonastale situacije koje bi mogle imati uticaj na organizaciju.*

Funkcija interne revizije dodaje vrijednosti organizaciji i njezinim dionicima kada razmatra strategije, ciljeve i rizike, nastoji predložiti načine unaprjeđenja korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i kontrolnih procesa te

management and control processes; and objectively provides relevant assurance.

2010 – Planning

The chief audit executive must establish a risk-based plan to determine the priorities of the internal audit activity, consistent with the organization's goals.

Interpretation:

To develop the risk-based plan, the chief audit executive consults with senior management and the board and obtains an understanding of the organization's strategies, key business objectives, associated risks, and risk management processes. The chief audit executive must review and adjust the plan, as necessary, in response to changes in the organization's business, risks, operations, programs, systems, and controls.

2010.A1 – The internal audit activity's plan of engagements must be based on a documented risk assessment, undertaken at least annually. The input of senior management and the board must be considered in this process.

2010.A2 – The chief audit executive must identify and consider the expectations of senior management, the board, and other stakeholders for internal audit opinions and other conclusions.

2010.C1 – The chief audit executive should consider accepting proposed consulting engagements based on the engagement's potential to improve management of risks, add value, and improve the organization's operations. Accepted engagements must be included in the plan.

2020 – Communication and Approval

The chief audit executive must communicate the internal audit activity's plans and resource requirements, including significant interim changes, to senior management and the board for review and approval. The chief audit executive must also communicate the impact of resource limitations.

2030 – Resource Management

The chief audit executive must ensure that internal audit resources are appropriate, sufficient, and effectively deployed to achieve the approved plan.

Interpretation:

objektivno pružiti relevantno uvjerenje.

2010 – Planiranje

Glavni revizor mora utvrditi planove koji se zasnivaju na procjeni rizika kako bi se odredili prioriteta funkcije interne revizije koji su konzistentni ciljevima organizacije.

Tumačenje:

Kako bi izradio plan temeljen na procjeni rizika, glavni se revizor savjetuje s višim menadžmentom i odborom te stiče razumijevanje o strategijama organizacije, ključnim poslovnim ciljevima, povezanim rizicima i procesima upravljanja rizicima. Kada je potrebno, glavni revizor mora preispitati i prilagoditi plan kao odgovor na promjene poslovanja organizacije, rizika, aktivnosti, programa, sistema i kontrola.

2010.A1 – Plan angažmana funkcije interne revizije mora se bazirati na dokumentiranoj procjeni rizika koja se provodi barem jednom godišnje. Tokom tog procesa moraju biti uzete u obzir ulazne informacije prikupljene od višeg menadžmenta i odbora.

2010.A2 – Glavni revizor mora identificirati i razmotriti očekivanja višeg menadžmenta, odbora i ostalih dioničara u pogledu mišljenja interne revizije i drugih zaključaka.

2010.C1 – Glavni revizor trebao bi razmotriti prihvaćanje predloženih savjetodavnih angažmana na osnovu mogućnosti za unaprjeđenje upravljanja rizicima, stvaranja dodane vrijednosti i unaprjeđenja poslovanja organizacije. Prihvaćeni angažmani moraju biti uključeni u plan.

2020 – Saopćenje i odobrenje

Glavni revizor mora obavijestiti viši menadžment i odbor o planovima izvršenja funkcije interne revizije i potrebnim resursima, uključujući važne promjene do kojih je došlo u međuvremenu, kako bi ih mogli uzeti u obzir i odobriti. Obavijest mora uključivati i mogući uticaj ograničavanja resursa

2030 – Upravljanje resursima

Glavni revizor mora se pobrinuti da resursi interne revizije budu primjereni, dovoljni i efikasno raspoređeni, u svrhu ostvarenja odobrenog plana.

Tumačenje:

Appropriate refers to the mix of knowledge, skills, and other competencies needed to perform the plan. Sufficient refers to the quantity of resources needed to accomplish the plan. Resources are effectively deployed when they are used in a way that optimizes the achievement of the approved plan.

2040 – Policies and Procedures

The chief audit executive must establish policies and procedures to guide the internal audit activity.

Interpretation:

The form and content of policies and procedures are dependent upon the size and structure of the internal audit activity and the complexity of its work.

2050 – Coordination and Reliance

The chief audit executive should share information, coordinate activities, and consider relying upon the work of other internal and external assurance and consulting service providers to ensure proper coverage and minimize duplication of efforts.

Interpretation:

In coordinating activities, the chief audit executive may rely on the work of other assurance and consulting service providers. A consistent process for the basis of reliance should be established, and the chief audit executive should consider the competency, objectivity, and due professional care of the assurance and consulting service providers. The chief audit executive should also have a clear understanding of the scope, objectives, and results of the work performed by other providers of assurance and consulting services. Where reliance is placed on the work of others, the chief audit executive is still accountable and responsible for ensuring adequate support for conclusions and opinions reached by the internal audit activity.

2060 – Reporting to Senior Management and the Board

The chief audit executive must report periodically to senior management and the board on the internal audit activity's purpose, authority, responsibility, and performance relative to its plan and on its conformance with the Code of Ethics and the *Standards*. Reporting must also include significant risk and control issues, including fraud risks, governance issues, and other matters that

Pridjev „primjeren“ odnosi se na kombinaciju znanja, vještina i ostalih kompetencija potrebnih za izvođenje plana. Pridjev „dovoljan“ odnosi se na količinu resursa potrebnih za ostvarenje plana. Resursi su efikasno raspoređeni kada se upotrebljavaju tako da se odobreni plan ostvaruje na optimalan način.

2040 – Politike i procedure

Glavni revizor mora uspostaviti politike i procedure kojima se usmjerava funkcioniranje funkcije interne revizije.

Tumačenje:

Oblik i sadržaj politika i procedura zavise od veličine i strukture funkcije interne revizije i složenost njenog posla.

2050 – Koordinacija i oslanjanje

Glavni revizor trebao bi podijeliti informacije, uskladiti aktivnosti te uzeti u obzir oslanjanje na posao ostalih internih i eksternih davaoca uvjerenja i savjetovanja kako bi osigurao primjerenu pokrivenost te ponavljanje sveo na najmanju moguću mjeru.

Tumačenje:

Pri koordiniranju aktivnosti glavni revizor može se osloniti na posao ostalih davaoca usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja i savjetovanja. Trebao bi se utvrditi konzistentan proces kao temelj oslanjanja, a glavni revizor trebao bi razmotriti sposobnost, objektivnost i dužnu profesionalnu pažnju pružatelja usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja i savjetovanja. Glavni revizor trebao bi također jasno razumjeti obim, ciljeve i rezultat posla koji su obavili ostali davaoci usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja te savjetovanja. Pri oslanjanju na posao drugih, glavni revizor i dalje je nadležan i odgovoran za osiguranje odgovarajuće podrške zaključcima i mišljenju funkcije interne revizije.

2060 – Izvještavanje višeg menadžmenta i odbora

Glavni revizor mora periodično izvještavati viši menadžment i odbor o svrsi funkcije interne revizije, ovlastima, odgovornostima i ostvarenjima u odnosu na plan, kao i o njezinoj usklađenosti s Etičkim kodeksom i *Standardima*. Izvještavanje također mora uključivati pitanja ključnih rizika i kontrole, uključujući rizike prevare, pitanja korporativnog upravljanja te ostala pitanja koja

require the attention of senior management and/or the board.

Interpretation:

The frequency and content of reporting are determined collaboratively by the chief audit executive, senior management, and the board. The frequency and content of reporting depends on the importance of the information to be communicated and the urgency of the related actions to be taken by senior management and/or the board.

The chief audit executive's reporting and communication to senior management and the board must include information about:

- *The audit charter.*
- *Independence of the internal audit activity.*
- *The audit plan and progress against the plan.*
- *Resource requirements.*
- *Results of audit activities.*
- *Conformance with the Code of Ethics and the Standards, and action plans to address any significant conformance issues.*
- *Management's response to risk that, in the chief audit executive's judgment, may be unacceptable to the organization.*

These and other chief audit executive communication requirements are referenced throughout the Standards.

2070 – External Service Provider and Organizational Responsibility for Internal Auditing

When an external service provider serves as the internal audit activity, the provider must make the organization aware that the organization has the responsibility for maintaining an effective internal audit activity.

Interpretation:

This responsibility is demonstrated through the quality assurance and improvement program, which assesses conformance with the Code of Ethics and the Standards.

2100 – Nature of Work

The internal audit activity must evaluate and contribute to the improvement of the organization's governance, risk management, and control processes using a systematic, disciplined, and

zahtijevaju pažnju višeg menadžmenta i/ili odbora.

Tumačenje:

Konzistentnost i sadržaj izvještavanja zajednički definišu glavni revizor, viš. menadžment i odbor. Konzistentnost i sadržaj izvještavanja zavise od važnosti informacija koje je potrebno saopćiti te važnosti s time povezanih radnji koje treba poduzeti viš. menadžment i/ili odbor.

Izvještavanje glavnog revizora i saopćenje višem menadžmentu i odboru mora sadržavati informacije o:

- *povelji interne revizije*
- *nezavisnosti funkcije interne revizije*
- *planu revizije i stepenu ostvarenja plana*
- *potrebnim resursima*
- *rezultatima revizijskih aktivnosti*
- *usklađenosti s Etičkim kodeksom i Standardima, kao i akcijskim planovima u slučaju postojanja bitnih neusklađenosti*
- *odgovoru menadžmenta na rizik koj prema procjeni glavnog revizora može biti neprihvatljiv za organizaciju.*

Ovi i ostali zahtjevi povezani s saopćenjima glavnog revizora navedeni su u okviru Standarda.

2070 - Eksterni davaoc usluga i organizacijska odgovornost za internu reviziju

Kada eksterni izvršioc usluga djeluje kao funkcija interne revizije, izvršioc usluga mora dati na znanje organizaciji da ona snosi odgovornost za održavanje efikasne funkcije interne revizije.

Tumačenje:

Odgovornost se iskazuje kroz program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja koji procjenjuje usklađenost s Etičkim kodeksom i Standardima.

2100 – Priroda posla

Funkcija interne revizije mora vrednovati i pridonositi unaprjeđenju korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom te kontrolnih procesa unutar organizacije primjenjujući

risk-based approach. Internal audit credibility and value are enhanced when auditors are proactive and their evaluations offer new insights and consider future impact.

2110 – Governance

The internal audit activity must assess and make appropriate recommendations to improve the organization's governance processes for:

- Making strategic and operational decisions.
- Overseeing risk management and control.
- Promoting appropriate ethics and values within the organization.
- Ensuring effective organizational performance management and accountability.
- Communicating risk and control information to appropriate areas of the organization.
- Coordinating the activities of, and communicating information among, the board, external and internal auditors, other assurance providers, and management.

2110.A1 – The internal audit activity must evaluate the design, implementation, and effectiveness of the organization's ethics-related objectives, programs, and activities.

2110.A2 – The internal audit activity must assess whether the information technology governance of the organization supports the organization's strategies and objectives.

2120 – Risk Management

The internal audit activity must evaluate the effectiveness and contribute to the improvement of risk management processes.

Interpretation:

Determining whether risk management processes are effective is a judgment resulting from the internal auditor's assessment that:

- *Organizational objectives support and align with the organization's mission.*
- *Significant risks are identified and assessed.*
- *Appropriate risk responses are selected that align risks with the organization's risk appetite.*

sistemski, discipliniran i na nivoima zasnovan pristup. Vjerodostojnost i vrijednost interne revizije povećani su kada su revizori proaktivni, a njihove procjene pružaju nove uvide i uzimaju u obzir budući uticaj.

2110 – Korporativno upravljanje

Funkcija interne revizije mora procijeniti i dati odgovarajuće preporuke za unaprjeđenje procesa korporativnog upravljanja na području:

- donošenja strateških i operativnih odluka
- nadziranja upravljanja rizicima i kontrole
- promovisanja odgovarajućih etičkih i drugih vrijednosti unutar organizacije
- osiguravanja efikasnog upravljanja efektom i odgovornošću unutar organizacije
- prenošenja informacija o rizicima i kontrolama odgovarajućim dijelovima organizacije
- koordinacije aktivnosti i prenošenja informacija između odbora, eksternih i internih revizora te ostalih izvršioca usluga angažmana s izražavanjem uvjerenja i menadžmenta.

2110.A1 – Funkcija interne revizije mora procijeniti strukturu, provođenje i efikasnost ciljeva, programa i aktivnosti organizacije koje se odnose na etička pitanja.

2110.A2 – Funkcija interne revizije mora procijeniti podržava li upravljanje informacijskom tehnologijom organizacije njezine strategije i ciljeve.

2120 – Upravljanje rizicima

Funkcija interne revizije mora procijeniti efikasnost procesa upravljanja rizicima i pridonijeti njihovu unaprjeđenju.

Tumačenje:

Pri utvrđivanju efikasnosti procesa upravljanja rizicima riječ je o procjeni koja proizlazi iz procjene internog revizora o sljedećem:

- *podržavaju li ciljevi organizacije njezinu misiju i podudaraju li se s njom*
- *jesu li otkriveni i procijenjeni ključni rizici*
- *jesu li odabrani odgovori na rizike odgovarajući i usklađeni s apetitom rizika organizacije*

- *Relevant risk information is captured and communicated in a timely manner across the organization, enabling staff, management, and the board to carry out their responsibilities.*
- *jesu li relevantne informacije o riziku utvrđene i pravovremeno saopćene unutar organizacije, omogućavajući tako zaposlenicima, menadžmentu odboru izvršenje dužnosti.*

The internal audit activity may gather the information to support this assessment during multiple engagements. The results of these engagements, when viewed together, provide an understanding of the organization's risk management processes and their effectiveness.

Risk management processes are monitored through ongoing management activities, separate evaluations, or both.

2120.A1 – The internal audit activity must evaluate risk exposures relating to the organization's governance, operations, and information systems regarding the:

- Achievement of the organization's strategic objectives.
- Reliability and integrity of financial and operational information.
- Effectiveness and efficiency of operations and programs.
- Safeguarding of assets.
- Compliance with laws, regulations, policies, procedures, and contracts.

2120.A2 – The internal audit activity must evaluate the potential for the occurrence of fraud and how the organization manages fraud risk.

2120.C1 – During consulting engagements, internal auditors must address risk consistent with the engagement's objectives and be alert to the existence of other significant risks.

2120.C2 – Internal auditors must incorporate knowledge of risks gained from consulting engagements into their evaluation of the organization's risk management processes.

2120.C3 – When assisting management in establishing or improving risk management processes, internal auditors must refrain from assuming any management responsibility by actually managing risks.

2130 – Control

The internal audit activity must assist the organization in maintaining effective controls by

Informacije potrebne za navedenu procjenu funkcija interne revizije može prikupiti tokom različitih revizijskih angažmana. Rezultati tih angažmana uzeti u obzir zajedno omogućavaju razumijevanje procesa upravljanja rizicima unutar organizacije i njihove efikasnosti.

Procesi upravljanja rizicima prate se putem neprekidnih aktivnosti menadžmenta i/ili posebnih procjena.

2120.A1 – Funkcija interne revizije mora procijeniti izloženost rizicima koji se odnose na korporativno upravljanje, poslovne aktivnosti i informacijske sisteme organizacije u pogledu:

- ispunjenja strateških ciljeva organizacije
- pouzdanosti i integriteta finansijskih i poslovnih informacija
- efikasnosti i efektivnosti poslovanja i programa
- zaštite imovine i
- poštivanja zakona, propisa, politika, procedura i ugovora.

2120.A2 – Funkcija interne revizije mora procijeniti mogućnost nastanka prevare i načina na koji organizacija upravlja rizikom prevare.

2120.C1 – Tokom savjetodavnih angažmana interni revizori moraju posvetiti pažnju rizicima u skladu s ciljevima angažmana, ali i obratiti pažnju na postojanje ostalih ključnih rizika.

2120.C2 – Interni revizori moraju ugraditi znanje o rizicima stečeno tijekom savjetodavnih angažmana u postupak procjene procesa upravljanja rizicima unutar organizacije.

2120.C3 – Prilikom pružanja pomoći menadžmentu da ustanovi ili unaprijedi procese upravljanja rizicima, interni revizori ne smiju preuzimati na sebe odgovornosti menadžmenta u smislu stvarnog upravljanja rizicima.

2130 – Kontrola

Funkcija interne revizije mora pomoći organizaciji u održavanju efikasnih kontrola procjenom

evaluating their effectiveness and efficiency and by promoting continuous improvement.

2130.A1 – The internal audit activity must evaluate the adequacy and effectiveness of controls in responding to risks within the organization's governance, operations, and information systems regarding the:

- Achievement of the organization's strategic objectives.
- Reliability and integrity of financial and operational information.
- Effectiveness and efficiency of operations and programs.
- Safeguarding of assets.
- Compliance with laws, regulations, policies, procedures, and contracts.

2130.C1 – Internal auditors must incorporate knowledge of controls gained from consulting engagements into evaluation of the organization's control processes.

2200 – Engagement Planning

Internal auditors must develop and document a plan for each engagement, including the engagement's objectives, scope, timing, and resource allocations. The plan must consider the organization's strategies, objectives, and risks relevant to the engagement.

2201 – Planning Considerations

In planning the engagement, internal auditors must consider:

- The strategies and objectives of the activity being reviewed and the means by which the activity controls its performance.
- The significant risks to the activity's objectives, resources, and operations and the means by which the potential impact of risk is kept to an acceptable level.
- The adequacy and effectiveness of the activity's governance, risk management, and control processes compared to a relevant framework or model.
- The opportunities for making significant improvements to the activity's governance, risk management, and control processes.

njihove efikasnosti i efektivnosti i promovisanjem stalnog unaprjeđenja.

2130.A1 – Funkcija interne revizije mora procijeniti primjerenost i efikasnost kontrola pri odgovaranju na rizike u okviru korporativnog upravljanja, poslovanja i informacijskih sistema unutar organizacije. Trebala bi uključivati:

- ispunjenje strateških ciljeva organizacije
- pouzdanost i integritet finansijskih i operativnih informacija
- efikasnot i efektivnost poslovanja i programa
- zaštitu imovine
- poštivanje zakona, propisa, pravila, postupaka i ugovora.

2130.C1 – Interni revizori moraju u procjenu kontrolnih procesa organizacije ugraditi saznanja o kontrolama stečena tijekom savjetodavnih angažmana.

2200 – Planiranje angažmana

Interni revizori moraju izraditi i dokumentirati plan za svaki angažman, uključujući ciljeve angažmana, obim, vrijeme i raspodjelu resursa. Planom moraju biti obuhvaćene strategije, ciljevi i rizici organizacije koji su relevantni za određeni angažman.

2201 – Uvjeti planiranja

Pri planiranju angažmana interni revizori u obzir moraju uzeti:

- strategije i ciljeve aktivnosti koja je predmet interne revizije i sredstva sa pomoću kojih ta aktivnost vrši nadzor svog efekta rada.
- ključne rizike za ciljeve aktivnosti, resurse i poslovanje, kao i načine s pomoću kojih se mogući utjecaj rizika održava na prihvatljivom nivou
- primjerenost i efikasnost korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa u poređenju sa odgovarajućim okvirom ili modelom upravljanja
- prilike za znatno unaprjeđenje korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa.

2201.A1 – When planning an engagement for parties outside the organization, internal auditors must establish a written understanding with them about objectives, scope, respective responsibilities, and other expectations, including restrictions on distribution of the results of the engagement and access to engagement records.

2201.C1 – Internal auditors must establish an understanding with consulting engagement clients about objectives, scope, respective responsibilities, and other client expectations. For significant engagements, this understanding must be documented.

2210 – Engagement Objectives

Objectives must be established for each engagement.

2210.A1 – Internal auditors must conduct a preliminary assessment of the risks relevant to the activity under review. Engagement objectives must reflect the results of this assessment.

2210.A2 – Internal auditors must consider the probability of significant errors, fraud, noncompliance, and other exposures when developing the engagement objectives.

2210.A3 – Adequate criteria are needed to evaluate governance, risk management, and controls. Internal auditors must ascertain the extent to which management and/or the board has established adequate criteria to determine whether objectives and goals have been accomplished. If adequate, internal auditors must use such criteria in their evaluation. If inadequate, internal auditors must identify appropriate evaluation criteria through discussion with management and/or the board.

Interpretation:

Types of criteria may include:

- Internal (e.g., policies and procedures of the organization).
- External (e.g., laws and regulations imposed by statutory bodies).
- Leading practices (e.g., industry and professional guidance).

2210.C1 – Consulting engagement objectives must address governance, risk management,

2201.A1 – Prilikom planiranja angažmana za korisnike izvan organizacije interni revizori s njima moraju sklopiti pisani sporazum o ciljevima, obimu, pojedinačnim odgovornostima i ostalim očekivanjima, uključujući ograničenja distribucije rezultata angažmana te pristupa radnoj dokumentaciji angažmana.

2201.C1 – Interni revizori moraju se s klijentima kojima pružaju usluge savjetovanja dogovoriti o ciljevima, obimu, pojedinačnim odgovornostima i ostalim očekivanjima klijenta. U slučaju većih angažmana takav dogovor mora biti dokumentiran.

2210 – Ciljevi angažmana

Za svaki angažman moraju se utvrditi ciljevi.

2210.A1 – Interni revizori moraju provesti preliminarnu procjenu rizika koja je relevantna za aktivnost koja se provjerava. Ciljevi angažmana moraju pokazivati rezultate te procjene.

2210.A2 – Interni revizori prilikom definiranja ciljeva angažmana moraju uzeti u obzir vjerojatnoću većih grešaka, prevare, neusklađenosti i drugih izloženosti.

2210.A3 – Za ocjenjivanje korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i kontrola potrebni su odgovarajući kriteriji. Interni revizori moraju utvrditi do koje je mjere menadžment i/ili odbor utvrdio odgovarajuće kriterije za odlučivanje o tome jesu li postignuti neki zadaci i ciljevi. Ako su kriteriji odgovarajući, interni revizori moraju ih upotrijebiti u svom postupku ocjenjivanja, u suprotnom interni revizori moraju kroz razgovor s menadžmentom i/ili odborom odrediti odgovarajuće kriterije ocjenjivanja.

Tumačenje:

Vrste kriterija mogu obuhvatiti:

- interni (npr. politike i procedure organizacije)
- eksterni (npr. odredbe zakona i propisa koje su donijela zakonodavna tijela)
- vodeće prakse (npr. sektorske i strukovne smjernice).

2210.C1 – Ciljevi savjetodavnih angažmana moraju obuhvatiti korporativno upravljanje,

and control processes to the extent agreed upon with the client.

2210.C2 – Consulting engagement objectives must be consistent with the organization's values, strategies, and objectives.

2220 – Engagement Scope

The established scope must be sufficient to achieve the objectives of the engagement.

2220.A1 – The scope of the engagement must include consideration of relevant systems, records, personnel, and physical properties, including those under the control of third parties.

2220.A2 – If significant consulting opportunities arise during an assurance engagement, a specific written understanding as to the objectives, scope, respective responsibilities, and other expectations should be reached and the results of the consulting engagement communicated in accordance with consulting standards.

2220.C1 – In performing consulting engagements, internal auditors must ensure that the scope of the engagement is sufficient to address the agreed-upon objectives. If internal auditors develop reservations about the scope during the engagement, these reservations must be discussed with the client to determine whether to continue with the engagement.

2220.C2 – During consulting engagements, internal auditors must address controls consistent with the engagement's objectives and be alert to significant control issues.

2230 – Engagement Resource Allocation

Internal auditors must determine appropriate and sufficient resources to achieve engagement objectives based on an evaluation of the nature and complexity of each engagement, time constraints, and available resources.

Interpretation:

Appropriate refers to the mix of knowledge, skills, and other competencies needed to perform the engagement. Sufficient refers to the quantity of resources needed to accomplish the engagement with due professional care.

upravljanje rizicima i kontrolne procese u obimu dogovorenom s klijentom.

2210.C2 – Ciljevi savjetodavnog angažmana moraju biti u skladu s vrijednostima, strategijama i ciljevima organizacije.

2220 – Obim angažmana

Utvrđeni obim mora biti dovoljan kako bi se ispunili ciljevi angažmana.

2220.A1 – Obimom angažmana moraju biti obuhvaćeni odgovarajući sistemi, evidencije, osoblje i fizička imovina, uključujući one pod nadzorom trećih strana.

2220.A2 – Ako se tokom angažmana izražavanja uvjerenja pruži dodatna prilika za savjetodavni angažman, treba zaključiti poseban pisani sporazum u pogledu ciljeva, obima, odgovornosti i ostalih očekivanja, a rezultate savjetodavnog angažmana treba saopćiti u skladu sa standardima za savjetovanje.

2220.C1 – Tokom savjetodavnih angažmana interni revizori moraju se pobrinuti za to da obim angažmana bude dovoljan u odnosu na dogovorene ciljeve. Ako tokom angažmana interni revizori uvide neka ograničenja povezana s obimom, o tim ograničenjima moraju raspraviti s klijentom kako bi odlučili o nastavku angažmana.

2220.C2 – Tokom savjetodavnih angažmana interni revizori moraju posvetiti pažnju kontrolama u skladu s ciljevima angažmana, ali i obratiti pažnju na postojanje značajnih slabosti u kontrolama.

2230 – Raspoređivanje resursa za angažman

Interni revizori moraju odrediti odgovarajuće i dovoljne resurse za ostvarenje ciljeva angažmana zasnovano na procjeni prirode i složenosti svakog angažmana, vremenskih ograničenja i raspoloživih resursa

Tumačenje:

Pridjev „odgovarajući“ znači potrebnu kombinaciju znanja, vještina i drugih kompetencija za obavljanje angažmana. „Dostatan“ se odnosi na količinu resursa koji su potrebni da bi angažman bio dovršen primjenom obavezne profesionalne pažnje.

2240 – Engagement Work Program

Internal auditors must develop and document work programs that achieve the engagement objectives.

2240.A1 – Work programs must include the procedures for identifying, analyzing, evaluating, and documenting information during the engagement. The work program must be approved prior to its implementation, and any adjustments approved promptly.

2240.C1 – Work programs for consulting engagements may vary in form and content depending upon the nature of the engagement.

2300 – Performing the Engagement

Internal auditors must identify, analyze, evaluate, and document sufficient information to achieve the engagement's objectives.

2310 – Identifying Information

Internal auditors must identify sufficient, reliable, relevant, and useful information to achieve the engagement's objectives.

Interpretation:

Sufficient information is factual, adequate, and convincing so that a prudent, informed person would reach the same conclusions as the auditor. Reliable information is the best attainable information through the use of appropriate engagement techniques. Relevant information supports engagement observations and recommendations and is consistent with the objectives for the engagement. Useful information helps the organization meet its goals.

2320 – Analysis and Evaluation

Internal auditors must base conclusions and engagement results on appropriate analyses and evaluations.

2330 – Documenting Information

Internal auditors must document sufficient, reliable, relevant, and useful information to support the engagement results and conclusions.

2330.A1 – The chief audit executive must control access to engagement records. The chief audit executive must obtain the approval of senior management and/or legal counsel prior to releasing such records to external parties, as appropriate.

2240 – Program rada angažmana

Interni revizori moraju izraditi i dokumentirati programe rada na temelju kojih se ostvaruju ciljevi angažmana.

2240.A1 – Programi rada moraju obuhvatiti postupke za utvrđivanje, analiziranje, procjenjivanje i dokumentiranje informacija tijekom obavljanja angažmana. Program rada mora biti odobren prije provedbe, a sve prilagodbe moraju biti odobrene bez odgađanja.

2240.C1 – Programi rada za savjetodavne angažmane mogu se razlikovati po sadržaju, ovisno o prirodi angažmana.

2300 – Obavljanje angažmana

Interni revizori moraju utvrditi, analizirati, procijeniti i dokumentirati dovoljno informacija za postizanje ciljeva angažmana.

2310 – Utvrđivanje informacija

Interni revizori moraju utvrditi informacije koje su dostatne, pouzdane, relevantne i korisne u svrhu postizanja ciljeva angažmana.

Tumačenje:

Dovoljne su informacije činjenične, odgovarajuće i uvjerljive tako da informirana osoba može doći do istih zaključaka kao i revizor. Pouzdane su informacije najbolje moguće informacije do kojih se može doći primjenom odgovarajućih tehnika angažmana. Relevantne informacije podupiru zapažanja i preporuke iz angažmana i u skladu su s ciljevima angažmana. Korisne informacije pomažu organizaciji u postizanju njezinih ciljeva.

2320 – Analiza i procjena

Interni revizori moraju svoje zaključke i rezultate angažmana bazirati na odgovarajućim analizama i procjenama.

2330 – Dokumentovanje informacija

Interni revizori moraju dokumentovati dostatne, pouzdane, relevantne i korisne informacije kao podlogu rezultatima angažmana i zaključcima.

2330.A1 – Glavni revizor mora imati nadzor nad pristupom radnoj dokumentaciji o obavljenim angažmanima. Glavni revizor mora, prema potrebi, nabaviti odobrenje višeg menadžmenta i/ili pravnog savjetnika prije

2330.A2 – The chief audit executive must develop retention requirements for engagement records, regardless of the medium in which each record is stored. These retention requirements must be consistent with the organization's guidelines and any pertinent regulatory or other requirements.

2330.C1 – The chief audit executive must develop policies governing the custody and retention of consulting engagement records, as well as their release to internal and external parties. These policies must be consistent with the organization's guidelines and any pertinent regulatory or other requirements.

2340 – Engagement Supervision

Engagements must be properly supervised to ensure objectives are achieved, quality is assured, and staff is developed.

Interpretation:

The extent of supervision required will depend on the proficiency and experience of internal auditors and the complexity of the engagement. The chief audit executive has overall responsibility for supervising the engagement, whether performed by or for the internal audit activity, but may designate appropriately experienced members of the internal audit activity to perform the review. Appropriate evidence of supervision is documented and retained.

2400 – Communicating Results

Internal auditors must communicate the results of engagements.

2410 – Criteria for Communicating

Communications must include the engagement's objectives, scope, and results.

2410.A1 – Final communication of engagement results must include applicable conclusions, as well as applicable recommendations and/or action plans. Where appropriate, the internal auditors' opinion should be provided. An opinion must take into account the expectations of senior management, the board, and other stakeholders and must be supported by

ustupanja takve dokumentacije trećim stranama.

2330.A2 – Glavni revizor mora definisat zahtjeve koji se odnose na čuvanje radne dokumentacije o angažmanu, nezavisno o mediju na kojem je zapis sačuvan. Zahtjevi koji se odnose na čuvanje radne dokumentacije moraju biti u skladu sa smjernicama organizacije i svim obvezama proizišlima iz mjerodavnih regulatornih i drugih zahtjeva.

2330.C1 – Glavni revizor mora izraditi politike koje uređuju nadziranje i čuvanje radne dokumentacije o angažmanu, kao i njihovo interno i eksterno distribuiranje. Te politike moraju biti u skladu sa smjernicama organizacije i svim obvezama koje proizilaze iz mjerodavnih regulatornih i drugih zahtjeva.

2340 – Nadzor angažmana

Provođenje angažmana mora se odgovarajuće nadzirati kako bi se garantovalo postizanje ciljeva te osigurala kvaliteta i razvoj uposlenika

Tumačenje:

Obim potrebnog nadzora zavisit će o stručnosti i iskustvu internih revizora te složenosti angažmana. Glavni revizor odgovoran je za cjelokupni nadzor angažmana, bez obzira na to obavlja li ga funkcija interne revizije ili se obavlja za nju, ali može imenovati članove funkcije interne revizije s odgovarajućim iskustvom za provođenje pregleda. Odgovarajuće dokaze o nadzoru potrebno je dokumentirati i čuvati.

2400 – Saopćenje rezultata

Interni revizori moraju priopćavati rezultate angažmana.

2410 – Kriteriji priopćavanja

U saopštenjima moraju biti navedeni ciljevi, obim i rezultati angažmana.

2410.A1 – Završno saopćenje o rezultatima angažmana mora sadržavati primjenjive zaključke, kao i primjenjive preporuke i/ili akcijske planove. Tamo gdje je prikladno potrebno je uključiti i mišljenje internog revizora. Mišljenje mora uzeti u obzir očekivanja višeg menadžmenta, odbora i ostalih dioničara te mora biti potkrijepljeno dovoljnim, pouzdanim, relevantnim i korisnim informacijama.

sufficient, reliable, relevant, and useful information.

Interpretation:

Opinions at the engagement level may be ratings, conclusions, or other descriptions of the results. Such an engagement may be in relation to controls around a specific process, risk, or business unit. The formulation of such opinions requires consideration of the engagement results and their significance.

2410.A2 – Internal auditors are encouraged to acknowledge satisfactory performance in engagement communications.

2410.A3 – When releasing engagement results to parties outside the organization, the communication must include limitations on distribution and use of the results.

2410.C1 – Communication of the progress and results of consulting engagements will vary in form and content depending upon the nature of the engagement and the needs of the client.

2420 – Quality of Communications

Communications must be accurate, objective, clear, concise, constructive, complete, and timely.

Interpretation:

Accurate communications are free from errors and distortions and are faithful to the underlying facts. Objective communications are fair, impartial, and unbiased and are the result of a fair-minded and balanced assessment of all relevant facts and circumstances. Clear communications are easily understood and logical, avoiding unnecessary technical language and providing all significant and relevant information. Concise communications are to the point and avoid unnecessary elaboration, superfluous detail, redundancy, and wordiness. Constructive communications are helpful to the engagement client and the organization and lead to improvements where needed. Complete communications lack nothing that is essential to the target audience and include all significant and relevant information and observations to support recommendations and conclusions. Timely communications are opportune and expedient, depending on the significance of the issue, allowing management to take appropriate corrective action.

Tumačenje:

Mišljenja na nivou angažmana mogu biti ocjene, zaključci ili drugi opisi rezultata. Može biti riječ o angažmanu koji se odnosi na kontrole nad određenim procesom, rizikom ili poslovnom jedinicom. Formulacija takvog mišljenja zahtijeva sagledavanje rezultata

2410.A2 – Interni revizori potiču se da u saopštenjima o angažmanu priznaju prepoznate zadovoljavajuće efekte.

2410.A3 – Prilikom objave rezultata angažmana trećim stranama u saopštenjima se moraju navesti ograničenja u pogledu distribucije i upotrebe rezultata.

2410.C1 – Saopštenja o toku i rezultatima savjetodavnih angažmana razlikovat će se oblikom i sadržajem zavisno od prirode angažmana i potrebama klijenta.

2420 – Kvaliteta saopštenja

Saopštenja moraju biti tačna, objektivna, jasna, jezgrovita, konstruktivna, potpuna i pravovremena.

Tumačenje:

Tačna saopćenja ne sadrže greške ni iskrivljene informacije te vjerodostojno odražavaju činjenice na kojima se temelje. Objektivna su saopćenja pravedna, nepristrana i oslobodjena naklonosti te su rezultat pravične i uravnotežene procjene svih ključnih činjenica i okolnosti. Jasna su saopćenja lako razumljiva i logična, izbjegavaju bespotreban stručni jezik i pružaju sve važne i svrsishodne informacije. Jezgrovita su saopćenja precizna i izbjegavaju bespotrebna objašnjenja, suvišne detalje, suvišnost i opširnost. Konstruktivna saopćenja pomažu klijentu koji je naručio angažman i organizaciji te dovode do potrebnih poboljšanja. Potpuna saopćenja ne izostavljaju ništa važno ciljanoj publici i uključuju sve važne i relevantne informacije i zapažanja u prilog preporukama i zaključcima. Pravovremena su saopćenja vremenski prikladna i svrsi shodna, ovisno o važnosti tematike, te omogućavaju menadžmentu poduzimanje odgovarajućih korektivnih radnji.

2421 – Errors and Omissions

If a final communication contains a significant error or omission, the chief audit executive must communicate corrected information to all parties who received the original communication.

2430 – Use of “Conducted in Conformance with the *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*”

Indicating that engagements are “conducted in conformance with the *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*” is appropriate only if supported by the results of the quality assurance and improvement program.

2431 – Engagement Disclosure of Nonconformance

When nonconformance with the Code of Ethics or the *Standards* impacts a specific engagement, communication of the results must disclose the:

- Principle(s) or rule(s) of conduct of the Code of Ethics or the Standard(s) with which full conformance was not achieved.
- Reason(s) for nonconformance.
- Impact of nonconformance on the engagement and the communicated engagement results.

2440 – Disseminating Results

The chief audit executive must communicate results to the appropriate parties.

Interpretation:

The chief audit executive is responsible for reviewing and approving the final engagement communication before issuance and for deciding to whom and how it will be disseminated. When the chief audit executive delegates these duties, he or she retains overall responsibility.

2440.A1 – The chief audit executive is responsible for communicating the final results to parties who can ensure that the results are given due consideration.

2440.A2 – If not otherwise mandated by legal, statutory, or regulatory requirements, prior to releasing results to parties outside the organization the chief audit executive must:

- Assess the potential risk to the organization.
- Consult with senior management and/or legal counsel as appropriate.

2421 – Greške i propusti

Ako završno saopštenje sadrži bitnu grešku ili propust, glavni revizor mora dostaviti ispravljene informacije svim stranama koje su dobile prvo saopštenje

2430 – Navođenje „provedeno u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije“

Navođenje da je angažman „proveden u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije“ prikladno je jedino ako je potkrijepljeno rezultatima programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja.

2431 – Objava neusklađenosti angažmana

Kada neusklađenost s Etičkim kodeksom ili *Standardima* utječe na određeni angažman u priopćenju o rezultatima, moraju se navesti:

- Princip/Principi odnosno pravilo/pravila ponašanja iz Etičkog kodeksa ili *Standarda* s kojima nije postignuta potpuna usklađenost
- razlog/razlozi neusklađenosti
- utjecaj neusklađenosti na angažman i saopćene rezultate angažmana.

2440 – Distribucija rezultata

Glavni revizor mora saopćiti rezultate odgovarajućim stranama.

Tumačenje:

Glavni revizor odgovoran je za pregled i odobrenje konačnog saopćenja o angažmanu prije njegova izdavanja te odlučuje kome će se i na koji način ono distribuirati. Kada glavni revizor za ovo zaduž nekoga drugoga, i dalje snosi cjelokupnu odgovornost.

2440.A1 – Glavni revizor odgovoran je za saopćenje konačnih rezultata stranama koje mogu garantovati da će rezultati biti pažljivo razmotreni.

2440.A2 – Ako pravni, zakonski ili regulatorni zahtjevi ne propisuju drukčije, prije objave rezultata trećim stranama glavni revizor mora:

- procijeniti potencijalni rizik za organizaciju
- savjetovati se s višim menadžmentom i/ili pravnim savjetnikom, prema potrebi

- Control dissemination by restricting the use of the results.

2440.C1 – The chief audit executive is responsible for communicating the final results of consulting engagements to clients.

2440.C2 – During consulting engagements, governance, risk management, and control issues may be identified. Whenever these issues are significant to the organization, they must be communicated to senior management and the board.

2450 – Overall Opinions

When an overall opinion is issued, it must take into account the strategies, objectives, and risks of the organization; and the expectations of senior management, the board, and other stakeholders. The overall opinion must be supported by sufficient, reliable, relevant, and useful information.

Interpretation:

The communication will include:

- *The scope, including the time period to which the opinion pertains.*
- *Scope limitations.*
- *Consideration of all related projects, including the reliance on other assurance providers.*
- *A summary of the information that supports the opinion.*
- *The risk or control framework or other criteria used as a basis for the overall opinion.*
- *The overall opinion, judgment, or conclusion reached.*

The reasons for an unfavorable overall opinion must be stated.

2500 – Monitoring Progress

The chief audit executive must establish and maintain a system to monitor the disposition of results communicated to management.

2500.A1 – The chief audit executive must establish a follow-up process to monitor and ensure that management actions have been effectively implemented or that senior management has accepted the risk of not taking action.

2500.C1 – The internal audit activity must monitor the disposition of results of consulting

- nadzirati distribuciju ograničavajući uporabu rezultata.

2440.C1 – Glavni revizor dužan je saopćiti klijentima konačne rezultate savjetodavnih angažmana.

2440.C2 – Moguće je da se tokom savjetodavnih angažmana utvrde problemi u korporativnom upravljanju, upravljanju rizicima i kontrolama. Kad su ta pitanja važna za organizaciju, o njima moraju biti obaviješten viši menadžment i odbor.

2450 – Cjelokupno mišljenje

Kada se izdaje cjelokupno mišljenje, moraju se uzeti u obzir strategije, ciljevi i rizici organizacije, kao i očekivanja višeg menadžmenta, odbora i drugih dioničara. Cjelokupno mišljenje mora biti potkrijepljeno dovoljnim, pouzdanim, relevantnim i korisnim informacijama.

Tumačenje:

U saopćenju izvijestaj je potrebno uvrstiti:

- *obim uključujući razdoblje na koje se mišljenje odnosi*
- *ograničenja obima*
- *razmatranje svih povezanih projekata, uključujući oslanjanje na druge davaoce usluga izražavanja uvjerenja*
- *suma informacija koje potkrepljuju mišljenje*
- *okvir rizika, kontrolni okvir ili druge kriterije koji su upotrijebljeni kao temelj za cjelokupno mišljenje*
- *cjelokupno mišljenje, procjena ili zaključak do kojeg se došlo.*

Razlozi nepovoljnoga cjelokupnog mišljenja moraju biti navedeni.

2500 – Praćenje postupanja s rezultatima

Glavni revizor mora uspostaviti i održavati sistem za praćenje postupanja s rezultatima angažmana koji su saopšteni menadžmentu.

2500.A1 – Glavni revizor mora uspostaviti proces praćenja (*follow-up*) kojim se prati i osigurava da su radnje koje odredi menadžment uspješno provedene ili da je viši menadžment na sebe preuzeo rizik nedjelovanja.

2500.C1 – Funkcija interne revizije mora pratiti postupanje s rezultatima savjetodavnih

engagements to the extent agreed upon with the client.

2600 – Communicating the Acceptance of Risks

When the chief audit executive concludes that management has accepted a level of risk that may be unacceptable to the organization, the chief audit executive must discuss the matter with senior management. If the chief audit executive determines that the matter has not been resolved, the chief audit executive must communicate the matter to the board.

Interpretation:

The identification of risk accepted by management may be observed through an assurance or consulting engagement, monitoring progress or actions taken by management as a result of prior engagements, or other means. It is not the responsibility of the chief audit executive to resolve the risk.

angažmana u obimu koji je ugovoren s klijentom.

2600 – Saopćenje odluke o prihvaćanju rizika

Kad glavni revizor zaključi da je menadžment preuzeo stepen rizika koji organizaciji može biti neprihvatljiv, mora o tome razgovarati s višim menadžmentom. Ako glavni revizor utvrdi da problem neprihvatljivosti rizika nije riješen, mora o tome obavijestiti odbor.

Tumačenje:

Utvrđivanje rizika koje je preuzeo menadžment može se promatrati kroz angažman izražavanja uvjerenja ili savjetovanja, proces praćenja radnji koje je poduzeo menadžment kao rezultat prethodnih angažmana ili na druge načine. Odluka o tretmanu rizika nije odgovornost glavnog revizora.

Glossary

Add Value

The internal audit activity adds value to the organization (and its stakeholders) when it provides objective and relevant assurance, and contributes to the effectiveness and efficiency of governance, risk management, and control processes.

Adequate Control

Present if management has planned and organized (designed) in a manner that provides reasonable assurance that the organization's risks have been managed effectively and that the organization's goals and objectives will be achieved efficiently and economically.

Assurance Services

An objective examination of evidence for the purpose of providing an independent assessment on governance, risk management, and control processes for the organization. Examples may include financial, performance, compliance, system security, and due diligence engagements.

Board

The highest level governing body (e.g., a board of directors, a supervisory board, or a board of governors or trustees) charged with the responsibility to direct and/or oversee the organization's activities and hold senior management accountable. Although governance arrangements vary among jurisdictions and sectors, typically the board includes members who are not part of management. If a board does not exist, the word "board" in the *Standards* refers to a group or person charged with governance of the organization. Furthermore, "board" in the *Standards* may refer to a committee or another body to which the governing body has delegated certain functions (e.g., an audit committee).

Charter

The internal audit charter is a formal document that defines the internal audit activity's purpose, authority, and responsibility. The internal audit charter establishes the internal audit activity's position within the organization; authorizes access to records, personnel, and physical properties relevant to the performance of engagements; and defines the scope of internal audit activities.

Rječnik

Dodana vrijednost

Funkcija interne revizije dodaje vrijednost organizaciji (kao i njezinim dioničarima) pružanjem objektivnog i razumnog uvjerenja te pridonosi efikasnosti i efektivnosti korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i kontrolnih procesa.

Odgovarajuća kontrola

Prisutna je ako ju je menadžment planirao i organizirao (dizajnirao) na način koji pruža razumno uvjerenje da se efikasno upravlja rizicima unutar organizacije te da će organizacijska svrha i ciljevi biti ostvareni efikasno i ekonomično.

Usluge angažmana s izražavanjem uvjerenja

Objektivan pregled dokaza u svrhu pružanja nezavisne procjene korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima te kontrolnih procesa organizacije. Primjeri uključuju financijske i operativne revizije, revizije usklađenosti, revizije sigurnosti sistema te dubinsko snimanje.

Odbor

Najviše upravljačko tijelo (npr. odbor direktora, nadzorni odbor, odbor guvernera i komesara) koje ima odgovornost upravljanja i/ili nadgledanja aktivnosti organizacije i držati viši menadžment odgovornim. Iako se sastav upravljačkih tijela razlikuje između pravnih sustava i sektora poslovanja, odbor uobičajeno uključuje članove koji nisu dio menadžmenta. Ako odbor ne postoji, pojam „odbor“ u *Standardima* odnosi se na grupu ili osobu zaduženu za upravljanje organizacijom. Nadalje, „odborom“ se u *Standardima* može smatrati odbor ili neko drugo tijelo kojem je upravljačko tijelo delegiralo određene zadatke (npr. revizorski odbor).

Povelja

Povelja interne revizije formalni je dokument koji definiše svrhu funkcije interne revizije, ovlaštenja i odgovornosti. Povelja interne revizije utvrđuje poziciju funkcije interne revizije unutar organizacije, ovlašćuje pristup dokumentaciji, zaposlenicima i fizičkim lokacijama važnima za provođenje angažmana te definiše obim rada funkcije interne revizije.

Chief Audit Executive

Chief audit executive describes the role of a person in a senior position responsible for effectively managing the internal audit activity in accordance with the internal audit charter and the mandatory elements of the International Professional Practices Framework. The chief audit executive or others reporting to the chief audit executive will have appropriate professional certifications and qualifications. The specific job title and/or responsibilities of the chief audit executive may vary across organizations.

Code of Ethics

The Code of Ethics of The Institute of Internal Auditors (IIA) are Principles relevant to the profession and practice of internal auditing, and Rules of Conduct that describe behavior expected of internal auditors. The Code of Ethics applies to both parties and entities that provide internal audit services. The purpose of the Code of Ethics is to promote an ethical culture in the global profession of internal auditing.

Compliance

Adherence to policies, plans, procedures, laws, regulations, contracts, or other requirements.

Conflict of Interest

Any relationship that is, or appears to be, not in the best interest of the organization. A conflict of interest would prejudice an individual's ability to perform his or her duties and responsibilities objectively.

Consulting Services

Advisory and related client service activities, the nature and scope of which are agreed with the client, are intended to add value and improve an organization's governance, risk management, and control processes without the internal auditor assuming management responsibility. Examples include counsel, advice, facilitation, and training.

Control

Any action taken by management, the board, and other parties to manage risk and increase the likelihood that established objectives and goals will be achieved. Management plans, organizes, and directs the performance of sufficient actions to provide reasonable assurance that objectives and goals will be achieved.

Glavni (interni) revizor

Glavni revizor imenuje ulogu osobe na višoj poziciji odgovorne za djelotvorno upravljanje funkcijom interne revizije u skladu s poveljom interne revizije te obvezujućim elementima Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja (IPPF). Glavni revizor ili oni koji mu podnose izvještaje imaju odgovarajuće profesionalne certifikate i kvalifikacije. Naziv pozicije i/ili odgovornosti glavnog revizora mogu se razlikovati u različitim organizacijama.

Etički kodeks

Etički kodeks Instituta internih revizora (IIA) obuhvaća principe važne profesiji i praksi provođenja interne revizije te Pravila ponašanja, koja definiraju očekivane obrasce ponašanja internih revizora. Etički kodeks primjenjuje se i na osobe i na subjekte koji pružaju usluge interne revizije. Svrha je Etičkog kodeksa promoviranje etičke kulture u globalnoj profesiji interne revizije.

Usklađenost

Pridržavanje politika, planova, procedura, zakona, propisa, ugovora i ostalih zahtjeva.

Sukob interesa

Svaki odnos koji nije ili se čini kao da nije u najboljem interesu organizacije. Sukob interesa doveo bi u pitanje sposobnost pojedinca za objektivno izvršavanje njegovih zadaća i dužnosti.

Savjetodavne usluge

Savjetodavne i srodne usluge čija se priroda i obim određuju u dogovoru s klijentom te su namijenjene stvaranju dodane vrijednosti i unaprijeđenju korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima te kontrolnih procesa a da pritom interni revizor ne preuzima odgovornosti menadžmenta. Primjeri ovih usluga uključuju savjetovanja, preporuke, usmjeravanje i edukaciju.

Kontrola

Svaki postupak, odnosno svaka radnja koju menadžment, odbor i treće osobe poduzimaju u svrhu upravljanja rizicima i podizanja stepena vjerovatnoće postizanja utvrđenih svrha i ciljeva. Menadžment planira, organizuje i usmjerava izvođenje dovoljnih aktivnosti radi pružanja razumnog uvjerenja da će utvrđene svrhe i ciljevi biti ostvareni.

Control Environment

The attitude and actions of the board and management regarding the importance of control within the organization. The control environment provides the discipline and structure for the achievement of the primary objectives of the system of internal control. The control environment includes the following elements:

- Integrity and ethical values.
- Management's philosophy and operating style.
- Organizational structure.
- Assignment of authority and responsibility.
- Human resource policies and practices.
- Competence of personnel.

Control Processes

The policies, procedures (both manual and automated), and activities that are part of a control framework, designed and operated to ensure that risks are contained within the level that an organization is willing to accept.

Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing

The Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing are the foundation for the International Professional Practices Framework and support internal audit effectiveness.

Engagement

A specific internal audit assignment, task, or review activity, such as an internal audit, control self-assessment review, fraud examination, or consultancy. An engagement may include multiple tasks or activities designed to accomplish a specific set of related objectives.

Engagement Objectives

Broad statements developed by internal auditors that define intended engagement accomplishments.

Engagement Opinion

The rating, conclusion, and/or other description of results of an individual internal audit engagement, relating to those aspects within the objectives and scope of the engagement.

Kontrolno okruženje

Stav i aktivnosti odbora te menadžmenta u pogledu važnosti kontrole u organizaciji. Kontrolno okruženje osigurava disciplinu i strukturu za postizanje glavnih ciljeva sistema internih kontrola. Kontrolno okruženje obuhvaća sljedeće elemente:

- integritet i etičke vrijednosti
- filozofiju i način rada menadžmenta
- organizacijsku strukturu
- određivanje ovlaštenja i zaduženja
- politike i praksu koji se odnose na ljudske resurse
- kompetentnost osoblja.

Kontrolni procesi

Politike, ručne i automatske procedure te aktivnosti koje su komponente kontrolnog okvira, a uspostavljene su i djeluju na način kojim se osigurava zadržavanje rizika na nivou koji je organizacija spremna prihvatiti.

Osnovni principi profesionalnog obavljanja interne revizije

Osnovni principi profesionalnog obavljanja interne revizije osnov su Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja i podupiru efikasnost interne revizije.

Angažman

Tačno određeno zaduženje funkcije interne revizije, zadaća ili pregled kao što su interna revizija, pregled samoprocjene kontrola, ispitivanje prijevара ili savjetovanje. Angažman može obuhvatiti više zadaća odnosno aktivnosti koje su osmišljene tako da se njima ostvari točno određen skup povezanih ciljeva.

Ciljevi angažmana

Uopćene izjave internih revizora kojima se opisuju namjeravana postignuća angažmana.

Mišljenje angažmana

Ocjena, zaključak i/ili drugi opis rezultata pojedinog angažmana interne revizije koji se odnosi na aspekte obuhvaćene ciljevima i obimom angažmana.

Engagement Work Program

A document that lists the procedures to be followed during an engagement, designed to achieve the engagement plan.

External Service Provider

A person or firm outside of the organization that has special knowledge, skill, and experience in a particular discipline.

Fraud

Any illegal act characterized by deceit, concealment, or violation of trust. These acts are not dependent upon the threat of violence or physical force. Frauds are perpetrated by parties and organizations to obtain money, property, or services; to avoid payment or loss of services; or to secure personal or business advantage.

Governance

The combination of processes and structures implemented by the board to inform, direct, manage, and monitor the activities of the organization toward the achievement of its objectives.

Impairment

Impairment to organizational independence and individual objectivity may include personal conflict of interest, scope limitations, restrictions on access to records, personnel, and properties, and resource limitations (funding).

Independence

The freedom from conditions that threaten the ability of the internal audit activity to carry out internal audit responsibilities in an unbiased manner.

Information Technology Controls

Controls that support business management and governance as well as provide general and technical controls over information technology infrastructures such as applications, information, infrastructure, and people.

Information Technology Governance

Consists of the leadership, organizational structures, and processes that ensure that the enterprise's information technology supports the organization's strategies and objectives.

Internal Audit Activity

A department, division, team of consultants, or other practitioner(s) that provides independent,

Program rada angažmana

Dokument koji popisuje postupke koje je potrebno slijediti u izvršenju angažmana, osmišljene kako bi se njima ostvario plan angažmana.

Eksterni davaoc usluga

Pravna ili fizička osoba izvan same organizacije koja posjeduje specijalistička znanja, vještine i iskustvo u određenoj disciplini.

Prijevара

Svako nezakonito postupanje koje je obilježeno obmanjivanjem, prikrivanjem ili izigravanjem povjerenja. Riječ je o radnjama koje ne zavise od prijetnji nasiljem ili fizičkom silom. Izvršioc prevare osobe su i organizacije čiji je cilj nabavljanje novčane ili druge imovinske koristi ili usluga, izbjegavanje plaćanja ili gubitka usluga ili ostvarivanje povoljnijeg ličnog ili poslovnog položaja.

Korporativno upravljanje

Kombinacija procesa i struktura koje je uspostavio odbor u cilju informisanja usmjeravanja, upravljanja te nadziranja aktivnosti organizacije usmjerene ostvarenju njezinih ciljeva.

Nepristranost

Umanjenje nezavisnosti organizacije i objektivnosti pojedinca može uključivati lični sukob interesa, ograničenja obima rada, ograničenja pristupa dokumentaciji, zaposlenima i imovini, kao i ograničenja finansijskih resursa.

Nezavisnost

Nepostojanje uvjeta koji ugrožavaju sposobnost funkcije interne revizije u nepristranom izvršenju njezinih zadaća.

Kontrole informatičke tehnologije

Kontrole koje pružaju podršku poslovnom rukovođenju i korporativnom upravljanju te osiguravaju opštu i tehničku kontrolu nad komponentama informatičke infrastrukture kao što su aplikacije, informacije, infrastruktura i ljudi.

Upravljanje informatičkom tehnologijom

Sastoji se od vodstva, organizacijskih struktura i procesa koji osiguravaju da informatička tehnologija podržava strategiju i ciljeve organizacije.

Funkcija interne revizije

Odjeljenje, sektor, tim konsultanata (savjetnika) ili drugih praktičara koji pružaju usluge izražavanja

objective assurance and consulting services designed to add value and improve an organization's operations. The internal audit activity helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of governance, risk management and control processes.

International Professional Practices Framework

The conceptual framework that organizes the authoritative guidance promulgated by The IIA. Authoritative guidance is composed of two categories – (1) mandatory and (2) recommended.

Must

The *Standards* use the word “must” to specify an unconditional requirement.

Objectivity

An unbiased mental attitude that allows internal auditors to perform engagements in such a manner that they believe in their work product and that no quality compromises are made. Objectivity requires that internal auditors do not subordinate their judgment on audit matters to others.

Overall Opinion

The rating, conclusion, and/or other description of results provided by the chief audit executive addressing, at a broad level, governance, risk management, and/or control processes of the organization. An overall opinion is the professional judgment of the chief audit executive based on the results of a number of individual engagements and other activities for a specific time interval.

Risk

The possibility of an event occurring that will have an impact on the achievement of objectives. Risk is measured in terms of impact and likelihood.

Risk Appetite

The level of risk that an organization is willing to accept.

Risk Management

A process to identify, assess, manage, and control potential events or situations to provide reasonable assurance regarding the achievement of the organization's objectives.

nezavisnog, objektivnog uvjerenja, kao i savjetodavne usluge namijenjene stvaranju dodane vrijednosti i unaprjeđenju poslovanja organizacije. Funkcija interne revizije pomaže organizaciji ostvariti njene ciljeve kroz uspostavljanje sistemskog i discipliniranog pristupa ocjenjivanju i unaprjeđenju efikasnosti procesa korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima te kontrolnih procesa.

Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja

Konceptualni okvir koji sistematizira mjerodavne smjernice koje donosi Institut internih revizora (IIA). Mjerodavne smjernice sastoje se od dvije kategorije – (1) obaveznih i (2) preporučenih smjernica.

Morati

U *Standardima* se glagol „morati“ upotrebljava za označavanje bezuslovne obaveze.

Objektivnost

Nepristran mentalni stav koji internim revizorima omogućava obavljanje angažmana tako da sami vjeruju proizvodu svog rada, bez ikakvih kvalitativnih ustupaka. Objektivnost nalaže internim revizorima da vlastitu procjenu po pitanjima revizije ne podređuju tuđim procjenama i mišljenjima.

Cjelokupno mišljenje

Ocjena, zaključak i/ili neki drugi opis rezultata glavnog revizora o procesima korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i/ili kontrolnim procesima u organizaciji, gledano u cjelini. Cjelokupno mišljenje stručna je procjena glavnog revizora zasnovana na rezultatima određenog broja pojedinačnih angažmana i drugih aktivnosti u datom razdoblju.

Rizik

Mogućnost nastanka događaja koji će uticati na postizanje ciljeva. Rizik se mjeri u kontekstu utjecaja i vjerovatnoće ostvarenja događaja.

Apetit rizika

Nivo rizika koji je organizacija spremna prihvatiti.

Upravljanje rizicima

Proces utvrđivanja, procjene, upravljanja i nadzora nad mogućim događajima, odnosno situacijama kojim se pruža razumno uvjerenje za postizanje ciljeva organizacije.

Should

The *Standards* use the word “should” where conformance is expected unless, when applying professional judgment, circumstances justify deviation.

Significance

The relative importance of a matter within the context in which it is being considered, including quantitative and qualitative factors, such as magnitude, nature, effect, relevance, and impact. Professional judgment assists internal auditors when evaluating the significance of matters within the context of the relevant objectives.

Standard

A professional pronouncement promulgated by the International Internal Audit Standards Board that delineates the requirements for performing a broad range of internal audit activities, and for evaluating internal audit performance.

Technology-based Audit Techniques

Any automated audit tool, such as generalized audit software, test data generators, computerized audit programs, specialized audit utilities, and computer-assisted audit techniques (CAATs).

***

Trebati

U *Standardima* se glagol „trebati“ upotrebljava gdje je usklađenost očekivana, osim kada na osnovu profesionalne procjene okolnosti opravdavaju odstupanje.

Važnost

Relativna važnost predmeta u kontekstu u kojem se razmatra, što uključuje kvantitativne i kvalitativne faktore poput veličine, prirode, efikasnosti, važnosti i uticaja. Profesionalna procjena pomaže internim revizorima procijeniti važnost predmeta u kontekstu povezanih ciljeva.

Standard

Standard je profesionalna norma koju donosi Odbor za međunarodne standarde interne revizije i kojom su definisani zahtjevi za obavljanje širokog niza aktivnosti interne revizije, kao i za procjenu uspješnosti rada interne revizije.

Revizijske tehnike zasnovanena tehnologiji

Svaki automatizirani alat za reviziju, poput revizijskog softvera opšte namjene, zatim generatora podataka za testiranje, kompjuteriziranih programa za reviziju, specijaliziranih revizijskih uslužnih programa i kompjuterski podržanih revizijskih tehnika (CAAT alati).

***